

अर्थिक वर्ष २०८१ / ०८२को

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण परिक्षण

फिक्कल गाउँपालिका

बागमती प्रदेश, सिन्धुली नेपाल

प्रस्तुतकर्ता

काठमाण्डौ विश्व विध्यालय

मङ्सिर, २०८१

विषय सूचि

१. परिचय तथा पृष्ठभूमि.....	3
२. अध्ययनको महत्व	5
३. जानकी गाउँपालिका बाँकेको संक्षिप्त जानकारी	5
४. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका उद्देश्यहरु.....	6
५. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणले समेट्ने क्षेत्र.....	7
६. लैङ्गिक परीक्षणको विश्लेषणका औजारहरु	11
७. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण बाट आएका मुख्य प्राप्तिहरु	12
८. परीक्षण बाट देखिएको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको नतिजा	14
९. मुख्य सूचकहरुका आधारमा प्राप्ताङ्क विवरण	15
१०. मुख्य सूचकहरुका आधारमा तयार भएको माकुरी जालो.....	16
१०. मुख्य सूचकहरुका आधारमा तयार भएको स्तम्भ चित्र.....	17
११. उपसूचकहरुका आधारमा तयार भएको माकुरी जालो.....	17
१२. उपसूचकहरुका आधारमा तयार भएको स्तम्भ चित्र	18
१३. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका १०० सूचकहरु र प्रमाणका आधारमा दिइएको अंक विवरण:	1
तालिका नं १.....	1
तालिका नं १.....	6
तालिका नं १.....	12
तालिका नं १.....	18
तालिका नं १.....	25
१४. SWOT विश्लेषण	31
१५. कार्ययोजना	35
अनुसूचीहरु	42
अनुसूची: १. परीक्षण कार्यक्रमको फोटोहरु	42
अनुसूची: २. परीक्षण कार्यक्रममा सहभागिहरुको विवरण	42
अनुसूची: ३ परीक्षणका प्रमाणहरु	42

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण परिक्षण

२०८१

प्रतिवेदन

१. परिचय तथा पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानको धारा १८, समानताको हकमा सबै नागरिक कानूनको दृष्टिमा समान हुने, सामान्य कानूनको प्रयोगमा उत्पत्ति, धर्म, वर्ण, जात, जाति, लिङ्ग, शारीरिक अवस्था, अपाङ्गता, स्वास्थ्य स्थिति, वैवाहिक स्थिति, गर्भावस्था, आर्थिक अवस्था, भाषा वा क्षेत्र, वैचारिक आस्था वा यस्तै अन्य कुनै आधारमा भेदभाव नगर्ने व्यवस्था उल्लेख छ। धारा ३८ ले महिलालाई समान वंशीय अधिकार, सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी अधिकार, राज्यका सबै तहमा सहभागी हुने अधिकार, सम्पत्ति तथा पारिवारिक मामिला सम्बन्धी अधिकार, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार र सामाजिक सुरक्षामा सकारात्मक विभेदको व्यवस्था गरेको छ। त्यसै गरी महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसाजन्य कार्यहरूलाई कानून बमोजिम दण्डनीय हुने व्यवस्था गरेको छ। सामाजिक वा सांस्कृतिक दृष्टिले पिछ्छडिएका महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेशी, थारू, मुस्लिम समुदाय, पिछडावर्ग, सीमान्तकृत, अल्पसङ्ख्यक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक, किसान, श्रमिक, उत्पीडित वा पिछ्छडिएको क्षेत्रका नागरिक तथा आर्थिकरूपले विपन्न खस आर्य लगायत नागरिकको संरक्षण, सशक्तीकरण वा विकासका लागि कानून बमोजिम विशेष व्यवस्था गर्नसकिने विषय उल्लेख गरी समावेशी अवधारणालाई संविधानमा महत्वका साथ उल्लेख गरिएको छ। संवैधानिक व्यवस्थाहरूलाई कार्यान्वयन गर्ने दायित्व संघिय, प्रादेशिक तथा स्थानिय सरकारहरूको हकमा कानूनमा तोकिए अनुसार हुने गर्दछ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत वडामा आर्थिक तथा सामाजिकरूपमा पछाडि परेका महिला, बालबालिका, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, अल्पसङ्ख्यक, सीमान्तकृत समुदायको अभिलेख राखी सामाजिक र आर्थिक उत्थान सम्बन्धी काम गर्ने व्यवस्था गरेको; विभिन्न समुदायबीच सामाजिक सद्भाव र सौहार्दता कायम गर्ने, बालविवाह, बहुविवाह, लैंगिक हिंसा, छुवाछुत, दहेज तथा दाइजो, हलिया प्रथा, छाउपडी, कमलरी प्रथा, बालश्रम, मानव बेचबिखन जस्ता सामाजिक कुरीति र अन्धविश्वासको अन्त्य गर्ने, गराउने व्यवस्था गरेको र स्थानीय तहको योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा महिला तथा पिछ्छडिएको

एवं लक्षित वर्गको सहभागिता र योजना छनौटमा महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने कार्यक्रममा जोड दिदै लैससास प्रवर्धन गर्ने लगायतको व्यवस्था उल्लेख गरेको छ ।

सन् २०१५ मा संयुक्त राष्ट्रसंघले २०१६ देखि २०३० सम्ममा हासिल गर्नुपर्ने दिगो विकासका १७ वटा लक्ष्य र १६९ वटा उप-लक्ष्यहरु पारित गरेको छ र यसलाई नेपालले पनि अनुमोदन गरेको छ । नेपालले त्यसलाई प्राप्त गर्न राष्ट्रिय लक्ष्यहरु समेत निर्धारण गरेको छ । दिगो विकासका लक्ष्यहरुले विशेष गरी हरेक व्यक्तिको स्वाभिमान, स्वतन्त्रता, समानताका साथै भोक, गरीबीको अन्त्य गर्दै शिक्षित तथा स्वस्थ जीवनयापनको परिकल्पना गर्दछ । यसका साथै यी लक्ष्यहरुले गरिबीको रेखामुनी रहेका बालबालिका, किशोरकिशोरी, महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, पछाडि पारिएका समुदायहरुको आवश्यकताहरुलाई समेट्ने उद्देश्य राखेको छ । चरम गरीबीको अन्त्य गर्न, असमानता हटाउन, विभेदसँग लड्न र पछाडि परेका व्यक्ति र समुहको द्रुत गतिमा प्रगति गर्नका लागि कोही पनि पछाडी नछुट्नु भन्ने मुख्य सिद्धान्तलाई दिगो विकासका लक्ष्यले अंगिकार गरेको छ । दिगो विकास लक्ष्यले व्यक्तिको मर्यादालाई विकासको मुख्य आधारको रुपमा स्थापित गरेको छ । कोही पनि पछि नछुट्नु भन्ने अवधारणाले समावेशी र दिगो विकासका उपलब्धि र नतिजा प्राप्तिका लागि विशेषतः परम्परागत रुपमा सिमान्तकृत, विपन्न र जोखिम अवस्थामा रहेका व्यक्ति र समुहलाई विकासको प्रकृयामा ल्याउने कुराको सुनिश्चितता गर्दछ । दिगो विकास लक्ष्य सामाजिक, आर्थिक र वातावरणीय विकासको एक विश्वव्यापी अवधारणा हो । सन् २०३० सम्ममा सबै प्रकारका विभेदहरुको अन्त्य गरी समानता र न्यायमा आधारित समाजको आधार तयार गर्न आवश्यक पर्ने लक्ष्यहरु राखिएका छन् । दिगो विकासका लक्ष्यहरुले समानता र न्यायमा आधारित समाज, मानव, पृथ्वी, समृद्धि, शान्ति जस्ता सवालहरुको साभेदारी मार्फत संभव छ भनी प्रतिबद्धता जनाएको छ । लक्ष्य नं. ५ लैङ्गिक समानता संग सम्बन्धित छ तर पनि लैङ्गिक समानता सबै लक्ष्यहरुमा मुलप्रवाहीकरण गरिएको छ ।

पन्ध्रौँ राष्ट्रिय योजना (२०७६/०७७ - २०८०/०८१) मा (क) लैङ्गिक समानता तथा महिला सशक्तिकरण, (ख) बालबालिका तथा किशोरकिशोरी (ग) जेष्ठ नागरिक (घ) अपाङ्गता भएका व्यक्ति (ङ) सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण (च) समावेशीकरण लगायतका विषयहरुलाई छुट्टै शिर्षकका रुपमा राखिएको छ ।

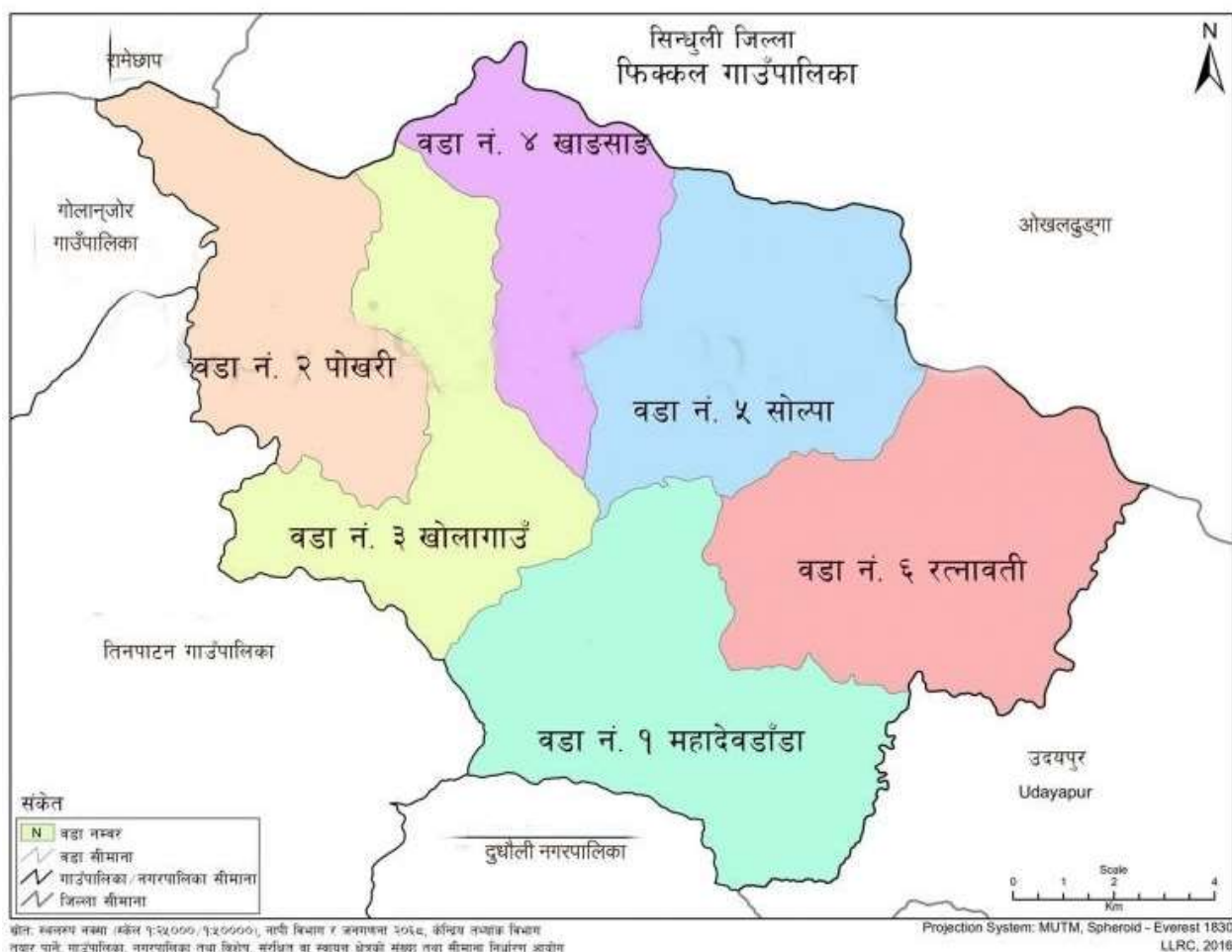
संविधानद्वारा प्रदत्त हकहरुको कार्यान्वयन गर्न तथा समानुपातिक समावेशीका आधारमा राज्य संरचनाका सबै अङ्गहरुमा महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेशी, मजदूर, किसान, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, पिछडिएका वर्ग र क्षेत्र सबैलाई सहभागी गराउने संवैधानिक व्यवस्था गरिएको परिप्रेक्ष्यमा सामाजिक विविधता बीचको असमानता, सामाजिक बञ्चितिकरणका कारण सामाजिक समूहको विकास सूचकहरुमा भएको कमजोर अवस्था र सामाजिक, आर्थिक तथा प्रशासनिक क्षेत्रमा रहेको पहुँचको अन्तरलाई न्यून गर्न आवश्यक रहेको देखिन्छ ।

२. अध्ययनको महत्व

स्थानीय तहहरूमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था कस्तो छ, सुधार गर्न पर्ने पक्षहरू के के रहेका छन् र त्यसका लागि के के गर्न आवश्यक छ भनेर विधिवत रूपमा लेखाजोखा गर्न आवधिक रूपमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण गर्न पर्ने व्यवस्था लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन, २०७८ ले गरेको छ । स्थानीय तहले वस्ती स्तरबाट योजनाहरूको छनौट देखि प्राथमिकिकरण गर्ने समेतका हरेक चरणहरूमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणलाई मूलप्रवाहिकरण गरी कार्यान्वयन गरिनु पर्ने र त्यस अनुसारका क्रियाकलापहरूमा प्रभावकारिता ल्याउनको लागि पनि लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणको आवश्यकता रहेको छ । नेपालको संविधानको प्रस्तावनामा वर्गीय, जातीय, क्षेत्रीय, भाषिक, धार्मिक, लैङ्गिक विभेद र सबै प्रकारका जातीय छुवाछूतको अन्त्य गर्ने तथा आर्थिक समानता, समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने संकल्प गरेको छ र त्यसलाई व्यवहारमा उतार्न पनि लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण आवश्यक छ । त्यसै सन्दर्भमा यस फिक्कल गाउँपालिका सिन्धुलीले तर्जुमा गर्ने नीति, कार्यक्रम तथा बजेट, बार्षिक योजना तर्जुमा प्रकृया, आयोजना व्यवस्थापन तथा कार्यान्वयन, र अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्ने क्रममा संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकारले अवलम्बन गरेको राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक नीति बमोजिम तय भएका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धि कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन के कस्तो अवस्थामा रहेको छ, के कस्ता पक्षहरू राम्रा छन्, के कस्ता पक्षहरू सुधार गर्नु पर्ने हुनसक्छन् र कस्ता खालको कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्दा लैससास सम्बन्धि सवालहरू सम्बोधन गर्न सकिन्छ ।

३. जानकी गाउँपालिका बाँकेको संक्षिप्त जानकारी

सिन्धुली जिल्लाको पूर्वोत्तर क्षेत्रका साविक महादेवडाँडा, सुम्नाम पोखरी, खोलागाउँ, खाडसाड, सोल्पाठाना र रत्नावती गाउँ विकास समितिहरूलाई मिलाएर फिक्कल गाउँपालिका निर्माण गरिएको हो । पर्यटकीयस्थल फिक्कल चुचुरोको नामबाट यस गाउँपालिकाको नामाकरण गरिएको हो । महाभारत श्रृङ्खलामा पर्ने २३८६ मिटर उचाईमा रहेको फिक्कल चुचुरो जिल्लाकै सर्वोच्च शिखर हो । मनोरम दृश्यावलोकनका लागि प्रसिद्ध फिक्कल चुचुरो यस गाउँपालिकाका भित्रको पर्यटकीय स्थल हो । मध्यपहाडी लोकमार्गको सिन्धुली खण्डको अधिकांश भाग यसै गाउँपालिकाको उत्तरी क्षेत्र भएर गएको फिक्कल गाउँपालिकाको आर्थिक रूपले भविष्य उज्ज्वल छ ।

४. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका उद्देश्यहरु

- नेपालको संविधान २०७२, स्थानीय सरकार संञ्चालन ऐन २०७४ मा भएको व्यवस्था र लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण दिग्दर्शन, २०७८ ले गरेको व्यवस्था बमोजिम फिक्कल गाउँपालिकाले अङ्गिकार गरेको नीतिगत व्यवस्था र यसको कार्यान्वयनको अवस्थाको अवस्था के रहेको छ भनेर स्व-विश्लेषण गर्न ।
- फिक्कल गाउँपालिका भित्र लैससास कार्यान्वयनको वर्तमान अवस्थाको विश्लेषण गर्न ।
- फिक्कल गाउँपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा “लैससास”का सबालहरुलाई समेट्नु।
- फिक्कल गाउँपालिकाको लैससास सम्बन्धित सबल पक्षहरुलाई अभि प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न ।

- फिक्कल गाउँपालिकाको लैससास सम्बन्धि सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरूलाई विषेश कार्ययोजना बनाएर सम्बोधन गर्न ।
- फिक्कल गाउँपालिकाको ऐन, नियम, नियावली, नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई लैससास मैत्री बनाउन ।
- सुधारका लागि तयार गरिएको योजनालाई कार्यान्वयन गर्न नीति, कार्यक्रम तथा बजेटले सम्बोधन गर्न गाउँपालिका बाट प्रतिवद्धता जाहेर गर्न ।
- गाउँपालिकामा लैससास परीक्षण पद्धति स्थापित भई लैससासमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्धन गर्न सघाउ पुग्ने ।

५. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणले समेट्ने क्षेत्र

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गर्दा गाउँपालिकामा उपलब्ध विभिन्न दस्तावेजहरूको अध्ययन गरिएको थियो । गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम, वार्षिक योजना तथा विभिन्न क्षेत्रगत कार्यक्रमहरूले लैससासलाई कति सम्म सम्बोधन गरेको छ भनेर अध्ययन गरिएको थियो । लैङ्गिक समताको सिद्धान्त, पुरुष समविकासको सिद्धान्त, समावेशीकरणको सिद्धान्त तथा लैङ्गिक उत्तरदायित्वको सिद्धान्तलाई गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमबाट आत्मसात गरिएको वा गरिनु पर्ने विषयहरूको अध्ययनको क्रममा खोजी भएको थियो । लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण परीक्षण दिग्दर्शन, २०७८ ले तोकेका ५ क्षेत्रहरू (मुख्य सूचकहरू) मा नीति, कानून, योजना, संस्थागत व्यवस्थापन, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन तथा उत्तरदायित्व मूल विषय क्षेत्रहरू थिए । यी क्षेत्र भित्र पर्ने २२ वटा उपक्षेत्रहरू यस लैससास परीक्षणका क्षेत्रहरू रहेका छन् । जसलाई निम्नानुसारको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ :

मुख्य सूचकहरू	उपसूचकहरू	पूर्णाङ्क
नीति, कानून, योजना	नीति र कानूनमा समावेशिता र सहभागिता	८
	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८
	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४
संस्थागत व्यवस्था	कर्मचारी पदाधिकारी तथा प्रतिनिधित्व	४
	कार्यप्रणाली समावेशि	४
	समिति उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४
	वित्त व्यवस्थापन प्रणालिमा समावेशि	४
	तथ्यांक संकलन तथा व्यवस्थापन	४
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८

	अनौपचारिक मूल्य मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४
	कानूनी साक्षरता	४
	विपत व्यवस्थापनामा समावेशिता	४
सेवा प्रवाह	पूर्वाधार विकास	४
	प्रजनन स्वास्थ्य	४
	शिक्षा कार्यक्रम	४
	खानेपान तथा सरसफाई	४
	स्वरोजगार तथा आयआजैन र बजार व्यवस्थापन	४
सुशासन तथा उत्तरदायित्व	सुशासन	४
	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४
	सूचना तथा संचार	४
	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४
	समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४

६. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण विधि तथा प्रकृयाहरु

लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणाका लागि यस फिक्कल गाउँपालिकासँग प्रारम्भिक समन्वय पश्चात पालिकामा नै गएर लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण दिग्दर्शन २०७८ मा उल्लेख भए अनुसार ३ वटा चरणहरु पार गरि कार्य सम्पन्न गरिएको थियो ।

(क) तयारी चरण: यस चरणमा सहजकर्ताहरु पालिकामा गएर गाउँ पालिकाका अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतसँग छलफल गरि पालिकामा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण सम्बन्धमा अभिमूखिकरण गर्न मिति, स्थान र सहभागि तय गर्ने कार्य गरियो । त्यसै अनुसार मिति २०८१।०८।०५ मा एक दिवशीय अभिमूखिकरण कार्यक्रम सम्पन्न गरियो । यस समयमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणको अवधारणा, महत्व तथा प्रकृत्यामाथि छलफल गरिएको थियो । त्यसै समयमा गाउँपालिकाका कार्यवाहक अध्यक्षको अध्यक्षतामा ११ सदस्यीय लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति गठन गरियो भने त्यसै छलफल बाट ५ सदस्यीय लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण कार्यदल गठन गरिएको थियो । कार्यदलले लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण लागि आवश्यक पर्ने दस्तावेजहरु संकलन गर्ने, परिक्षण कार्य सुरु गर्ने मिति तोक्ने लगाएतका निर्णयहरु गरेको थियो । लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति निम्नानुसारको रहेको थियो :

गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्रीमती पार्वती सुनुवार	संयोजक
उपाध्यक्ष श्री राजु बराल	सदस्य
श्रीमती पुर्ण माया थापा मगर	सदस्य
श्री टेक बहादुर रजन मगर	सदस्य
कार्यपालिकाका सदस्यहरु महिला सदस्य श्री तारा बि. क.	सदस्य
कार्यपालिकाका सदस्य श्री डम्बर बहादुर रजन मगर	सदस्य
कार्यपालिकाका सदस्य श्री बबिता थापा	सदस्य
श्री कर्ण बहादुर ठाडा मगर	सदस्य
श्री नारायण प्रसाद अधिकारि	सदस्य
श्रीमती मगला देवि तामाङ	सदस्य

त्यसै गरी निम्नानुसारको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण कार्यदल गठन गरिएको थियो :

क्र.सं.	नाम	पद	कैफियत
१	श्री श्रीमती पार्वती सुनुवार	संयोजक	गापा. अध्यक्ष
२	श्री राम चन्द कार्की	सदस्य	
३	श्री बदी खपाङ्ग मगर	सदस्य	
४	श्री प्रकाश शाह	सदस्य	
५	श्री अनिल खत्री	सदस्य सचिव	

यसका साथै गाउँपालिकाबाट वार्षिक योजना, क्षेत्रगत योजना, वार्षिक प्रतिवेदन, आर्थिक प्रतिवेदन, चौमासिक/वार्षिक समिक्षा, विकास बुलेटिन, गाउँपालिकाको प्रोफाइल आदि दस्तावेजहरु संकलन गरिएका थिए । यी दस्तावेजहरु अध्ययन गरि कार्यान्वयन चरणमा छलफल गर्ने र सहभागीहरुलाई संकेतहरुमा अंक प्रदान गर्न सहज हुने गरि परिक्षण गर्न तयारी गरिएको थियो ।

(ख) कार्यान्वयन चरण: कार्यान्वयन चरणमा निम्नानुसारका प्रकृयाहरु अपनाइएको थियो :

- **प्रारम्भिक सूचना संकलन:** गाउँपालिकामा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणका लागि भए गरेका कार्य प्रगतिहरूका विषयमा जानकारी लिनका लागि सहजकर्ताले अध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत, महिला बालबालिका शाखा प्रमुखसँग प्रत्यक्ष छलफल गरि सूचनाहरू संकलन गरिएका थिए ।
- **लक्षित वर्गसँग छलफल:** गाउँपालिकाले विकासमूलक गतिविधिहरू सञ्चालन गर्ने क्रममा महिला, बालबालिका र अन्य लक्षित वर्गलाई के कसरी समेटेर लिएको छ भन्ने विषयमा जानकारी लिनका लागि स्थानीय तहका दलित महिला सदस्य, महिला तथा बालबालिकाको क्षेत्र हेर्ने फोकल व्यक्तिसँग छलफल गरिएको थियो । उनिहरूसँग लक्षित वर्गलाई विकासको मूलधारमा ल्याउनका लागि भइरहेका पहलहरूका विषयमा परिक्षणका सूचकहरूमा आधारित रहेर छलफल भएको थियो ।
- **कार्यशाला सञ्चालन** गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरू र पदाधिकारीहरूसँग अन्तरक्रियात्मक छलफल गर्ने र सो को आधारमा सहभागीहरूले लैंगिक परिक्षण गर्ने उद्देश्यले प्रमुख सहजकर्ताको नेतृत्वमा कार्यशाला सञ्चालन गरिएको थियो । यसका लागि सबै सहभागीहरूलाई सामाजिक दूर कायम गरि प्रशिक्षण दिएर उनिहरूलाई लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण दिग्दर्शन २०७८ ले व्यवस्था गरे लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण किन र कसरी भन्ने विषयमा अनुशिक्षण गरिएको थियो ।
- **प्रश्नावलीहरूमा अंक प्रदान :** लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण दिग्दर्शन २०७८ अनुरूपका १०० वटा सूचकहरू उपर छलफल गरि सहमतिमा अंक प्रदान गर्न सहजीकरण गरिएको थियो । प्रश्नावली उपर छलफल गर्दा १ वा ०.५ अंक प्रदान गरेमा त्यसलाई प्रमाणीत गर्न आवश्यक पर्ने दस्तावेजहरू के के हुन भन्ने विषयमा सहजकर्ताहरूले स्पष्टरूपमा सहजीकरण गरेका थिए र त्यसै अनुसार प्रमाण संकलन गरिएको थियो ।
- **माकुरी जालो तथा स्तम्भ चित्र तयार:** अंक प्रदान गरे पश्चात उनिहरूले प्राप्त अंकको आधारमा माकुरी जालो तथा स्तम्भ चित्र तयार गरिएको थियो र सो को आधारमा सहभागीहरूलाई लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा गाउँपालिकाले गरेका पहलहरूमा आधारित भइ सवल पक्ष, सुधारात्मक पक्षको विश्लेषण गरिएको थियो ।
- **SWOT विश्लेषण:** लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणका क्षेत्रमा गाउँपालिकामा भएका अभ्यासहरूमा सवल पक्ष, सुधारात्मक पक्ष, अवसर र चुनौतीहरूका विषयमा समूह छलफल गरिएको थियो ।
- **कार्ययोजना तयारी:** लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण अनुसार आगामी दिनमा गर्ने कार्ययोजना तयार माकुरी जालोमा प्राप्त परिणामका आधारमा सवल पक्षहरूलाई अझ राम्रो गर्दै जाने र

सुधार गर्नु पर्ने पक्षलाई समेट्ने गरि वार्षिक कार्ययोजना तयार गरिएको छ । यस कार्ययोजनामा गर्नु पर्ने काम, जिम्मेवारी, समय र थप दायीत्व आवश्यक पर्ने वा नपर्ने कुरा उल्लेख गरिएको थियो ।

(ग) प्रतिवेदन चरण: परिक्षणको क्रममा सहभागीहरूले प्रश्नावलीहरूमा दिएको अंकको आधारमा तयार गरिएको माकुरी जालो स्तम्भ चित्र समेतको नतिजालाई सबै जनप्रतिनिधि, कर्मचारी तथा सरोकारवालाहरू बिच प्रस्तुत गरिएको थियो । त्यसै क्रममा सबल पक्ष र सुधारात्मक पक्षहरूलाई औल्याइ सबल पक्षहरूलाई अभि राप्सँग अगाडि बढाउन र सुधारात्मक पक्षहरूलाई कार्यान्वय गर्नका लागि काम, जिम्मेवारी, समय सीमा समेत उल्लेख गरी तयार गरेको कार्ययोजना उपर अन्तिम रूप दिन छलफल गरियो । प्रस्तुत नतिजा तथा कार्ययोजनालाई लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिको बैठकले अनुमोदन गरेको थियो । त्यसकै आधारमा समग्र लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणको प्रक्रियालाई दस्तावेजीकरण गर्ने उद्देश्यले कार्य सम्पन्न प्राविधिक प्रतिवेदन तयार गरियो ।

६. लैङ्गिक परिक्षणको विश्लेषणका औजारहरू

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणका लागि दिग्दर्शनमा उल्लेख गरिएका प्रमुख ५ वटा मूल विषयवस्तु र ती विषयवस्तुका पनि थप २२ उपविषय वस्तुका १०० सूचकहरूमा सहभागीहरूले उपलब्ध गराएको अंकका आधारमा प्राप्त गरेको अंकलाई विश्लेषण गरिएको थियो । ती सूचकहरूमा अंक प्रदान गर्दा सहभागीहरूले कस्तो अवस्थामा पूर्णाङ्क अर्थात १ अंक दिने, कस्तो अवस्थामा ०.५ अंक दिने र कस्तो अवस्थामा ० अंक दिने भन्ने विषयमा सहभागीहरूलाई स्पष्ट हुने गरि अभिमुखिकरणमा सिकाइएको हुँदा अंक प्रदान गर्ने प्रणाली व्यवस्थित थियो । अंक प्रदान गर्दा त्यसलाई प्रमाणीत गर्ने आधार समेतको अध्ययन गरिएको थियो । यसरी सहभागीहरूले सबै सूचकहरूमा प्रदान गरेको अंकको आधारमा ५ वटा विषयलाई र २२ वटा विषयलाई समेटेर अलग अलग माकुरी जालो चित्रमा प्रस्तुत गरिएको थियो । त्यसैलाई स्तम्भ चित्रमा पनि प्रस्तुत गरिएको थियो । यसका अतिरिक्त गाउँपालिकाले लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा के कस्ता कामहरू गरिरहेको छ र अब अरु के कस्ता कामहरू गर्न सकेको खण्डमा गाउँपालिकालाई लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण मैत्री बनाउन सकिन्छ भन्ने कुरा पत्ता लगाउन SWOT विश्लेषणको अभ्यासलाई पनि लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणको औजारको रूपमा प्रयोग गरिएको थियो । यसरी विश्लेषणका मुख्य आधारहरूमा १०० वटा सूचकहरूमा प्राप्त प्रमाणका आधारमा अंक प्रदान गर्नु र सबल पक्ष, सुधार गर्न पर्ने पक्ष, अवसर र चुनौतिहरूको विश्लेषण गरी सुधार गर्न पर्ने पक्षहरूलाई सुधार गर्न कार्ययोजना बनाएर लागु गर्ने प्रतिबद्धता रहेका छन् ।

७. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण बाट आएका मुख्य प्राप्तिहरू

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण गरिसके पछि गाउँपालिका मार्फत सञ्चालन भइरहेका विभिन्न क्रियाकलापहरूमा लैंगिक संवेदनशीलताको अभ्यासको अध्ययन तथा पृष्ठपोषण प्राप्त भएको छ । गाउँपालिकाले अवलम्बन गरेको लैससास नीति तथा कार्यक्रमहरू, बजेट तर्जुमा र त्यसको कार्यान्वयनको अन्तराल विश्लेषण गरि नया कार्यक्रमहरू सहितको कार्य योजना तयार गरिएको थियो । आगामी दिनमा गाउँपालिकालाई लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणमैत्री बनाई थप कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि पनि परिक्षणले बाटो देखाएको छ । मुख्यतया लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण पश्चात निम्नानुसारका अनुकरणीय पक्षहरू सहितका प्राप्तिहरू पहिचान भएका छन् :

- नीति तथा कानूनहरू बनाउदा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण मैत्री बनाउन कोशिश गरिएको छ ।
- वित्त व्यवस्थापनमा शुत्रको प्रयोग गरिएको छ ।
- कार्यपालिकामा महिला, पुरुष तथा जातिय रुपमा समेत समावेशी प्रतिनिधित्व रहेको पाइएको छ ।
- महिला तथा बालबालिका शाखालाई लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको जिम्मेवारी तोकिएको र यस शाखाले प्रभावकारी भूमिका खेल्न पहल गरेको देखिन्छ ।
- पार्श्वचित्रमा खण्डिकृत तथ्यांकहरू समावेश गरिएको छ ।
- महिला सशक्तिकरणका केहि कार्यक्रमहरू सञ्चालन हुने गरेको पाइएको छ ।
- महिला र पुरुष कर्मचारीहरू शाखाहरूको विभिन्न तहमा रहेका छन् र महिलाको नेतृत्व अब्बल रहेको छ ।
- सरकारी भवन अपांग र महिला मैत्री तरीकाले निर्माण हुदै छ ।
- परिवार नियोजन, मातृसिशु स्याहार, खोप लगायतका कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा आएको र यसले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको वर्ग तथा समूहलाई लाभ पुर्‍याएको छ ।
- नगरिक बडा पत्र अनुसार सेवा प्रवाह गरिएको देखिन्छ ।
- कानून, नीति र कार्यक्रम तयार गरी कार्यान्वयन गरिएको पाइएको छ ।
- महिला अधिकारको पक्षमा वकालत गर्न सरोकारवालाहरूको संवेदनशीलता बढ्दै गएको देखिन्छ ।
- सार्वजनिक जीवनमा महिला सहभागिता बढ्दै गएको देखिएको छ ।

- लैङ्गिक हिंसाका घटनाहरूमा महिलाहरूले न्याय पाउन थालेका छन् । त्यसको विरुद्धमा आवाज उठाउन थालेका छन् र गाउँपालिकाको न्यायिक समितिले महिला हिंसा न्युनिकरणका लागि महत्वपूर्ण योगदान पुर्याएको पाइन्छ ।
- महिला अधिकार स्थापना र महिला माथि हुने हिंसा विरुद्धको विभिन्न दिवस र अभियानहरू जस्तै महिला हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान, अन्तराष्ट्रिय महिला दिवस जस्ता कार्यक्रमहरूले सचेतना बृद्धीमा सहयोग पुगेको देखिन्छ ।
- बजेट तर्जुमा प्रकृया लैङ्गिक उत्तरदायी बनाउन पर्ने देखिएको छ ।
- स्थानीय लैससास नीति तयार गरी लागु गर्न पर्ने देखिएको छ ।
- महिला तथा पुरुष विच समान कामको लागि समान ज्याला समूदाय स्तरमा पनि लागु गर्न स्थानीय श्रम ऐन बनाएर लागु गर्न पर्ने देखिन्छ ।
- नीति, कानून, कार्यविधिहरूलाई लैससास मैत्री बनाउन नियमित अध्ययन संशोधन गर्न आवश्यक देखिन्छ ।
- योजना तर्जुमाका सातै चरणहरूलाई पालन गरी बस्ति स्तरबाट नै महिला तथा बञ्चितमा परेका वर्गको सहभागितामा उनिहरू लक्षित योजना तर्जुमा गर्न पर्ने देखियो ।
- पालिकामा लैससास इकाई वा शाखा स्थापना गरी कार्यविवरण र बजेट सहित क्रियाशिल बनाउन पर्ने देखिन्छ ।
- बजेट तर्जुमा गर्दा नै आगामी वर्षको लैससास परिक्षणका लागि समेत बजेट तर्जुमा गर्ने परिपाटी बसाल्न पर्ने देखिन्छ ।
- मानव संसाधन इकाई स्थापना गरी कार्यविवरण सहित परिचालन गर्न पर्ने देखिन्छ ।
- लैससास मैत्री क्षमता विकास योजना तयार गरी कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरूको क्षमता विकासको लागि बजेट विनियोजन गरी कार्यान्वयन गर्न पर्ने देखिन्छ ।
- गलत तथा हानिकारक सामाजिक मुल्यमान्यता र संस्कार विरुद्ध सुदायमा अभियान चलाउन पर्याप्त बजेट विनियोजन गर्ने र लैङ्गिक हिंसा मुक्त पालिका घोषणाको लागि रणनीति नै तयार गरी प्रतिबद्धताका साथ लागु गर्न पर्ने देखिन्छ ।
- सरकारी तथा सार्वजनिक सेवाका स्थलहरूमा स्तनपान कक्ष स्थापना गरी त्यसको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनमा समेत ध्यान दिन पर्ने देखिन्छ ।

- महिला तथा बञ्चित वर्गका व्यक्तिहरुको स्वरोजगार तथा उद्यमशिलता विकासका लागि सीप विकासका कार्यक्रमहरु अझ बढि सञ्चालन आवश्यक देखियो ।
- अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्दा भौतिक पुर्वाधारका कार्यक्रमहरुको मात्र अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्ने गरिएकोमा सबै कार्यक्रमको नतिजामा आधारित अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्नु पर्ने देखिन्छ ।
- ज्येष्ठ नागरिकलाई समेत केन्द्रमा राखेर योजना र बजेट तर्जुमा गर्न पर्ने देखिन्छ ।
- स्थानीय भाषामा पनि सूचना सार्वजनिक गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
- महिला तथा बञ्चितकरणमा परेका वर्गको लागि तर्जुमा गरिएको बजेट र कार्यक्रम सबै समूदायले बुझ्ने र थाहा पाउने गरी सार्वजनिक गर्ने परिपाटीको विकास गर्न आवश्यक देखिन्छ ।

८. परिक्षण बाट देखिएको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको नतिजा

फिक्कल गाउँपालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण गरिसके पश्चात प्रमुख ५ वटा मूल विषय र २२ वटा उपविषयका १०० वटा सूचकहरुले प्राप्त गरेको अंकलाई विश्लेषण गरि छलफल गरिएको थियो । यस आधारमा लैंगिक परिक्षणमा पालिकाको अवस्था यस प्रकार देखिएको छ :

क्र.सं.	सूचकहरु तथा उप सूचकहरु	पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क
१	१.१.१-१.१.८, १.२.१-१.२.८, १.३.१-१.३.४	२०	१७.५
२	२.१.१-२.१.४, २.२.१-२.२.४, २.३.१-२.३.४, २.४.१-२.४.४, २.५.१-२.५.४	२०	११
३	३.१.१-३.१.८, ३.२.१-३.२.४, ३.३.१-३.३.४, ३.४.१-३.४.४	२०	१२
४	४.१.१-४.१.४, ४.२.१-४.२.४, ४.३.१-४.३.४, ४.४.१-४.४.४, ४.५.१-४.५.४	२०	१५.५
५	५.१.१-५.१.४, ५.२.१-५.२.४, ५.३.१-५.३.४, ५.४.१-५.४.४, ५.५.१-५.५.४	२०	१३.५
	जम्मा	१००	६९.५

उपविषय (उपसूचक) अनुसार प्राप्ताङ्क यस प्रकार रहेको छ :

मुख्य सूचकहरु	उप सूचकहरु	पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क
---------------	------------	-----------	-------------

१. निति, कानून, योजना	निति र कार्यमा समावेशिता सहभागीता	८	५.५
	योजना तर्जुमा तथा कार्यन्वयन	८	८
	बजेट तर्जुमा तथा कार्यन्वयन	४	४
	जम्मा	२०	१७.५
२. संस्थागत व्यवस्था	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२
	कार्यप्रणाली समावेशि	४	२.५
	समिति उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	३
	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४	१
	तथ्यङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन	४	२.५
	जम्मा	२०	११
३. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	४
	अनौपचारिक मुल्यमान्यता र कुसंस्कार	४	३

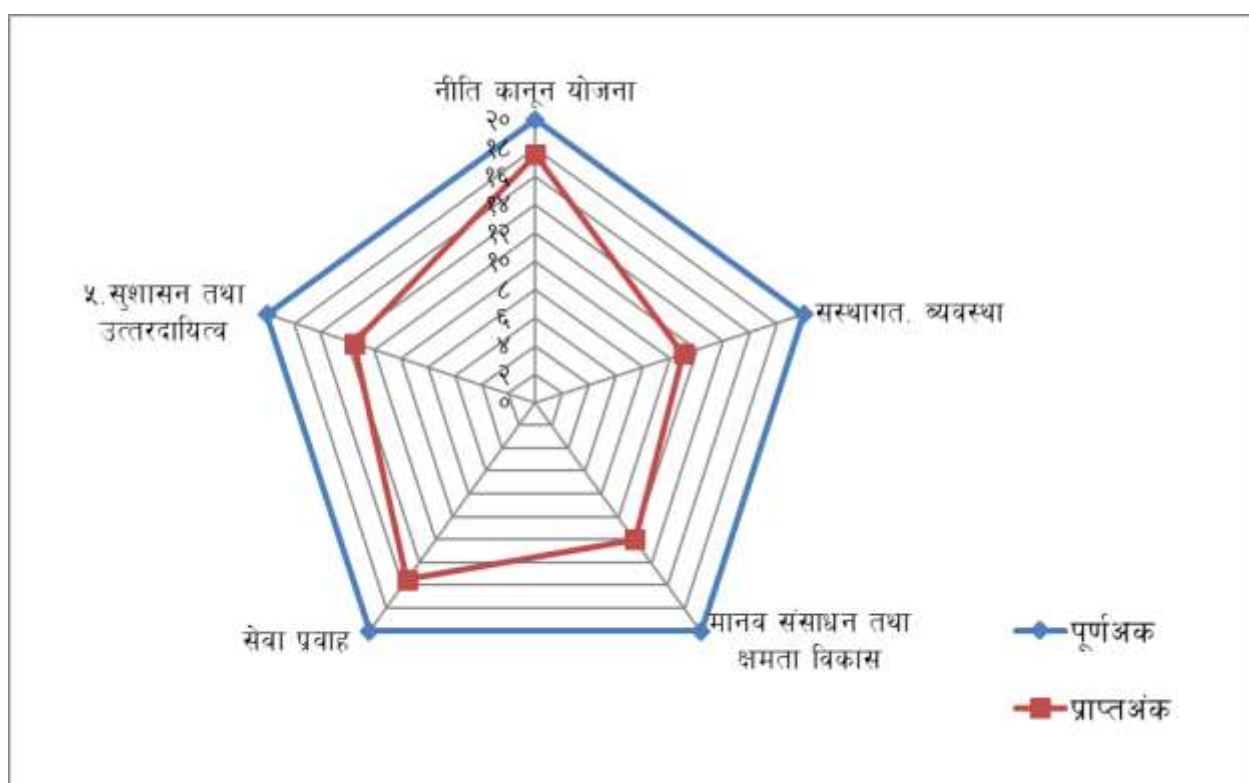
	विरुद्ध जनचेतना		
	कानुनी साक्षरता	४	२.५
	विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	२.५
	जम्मा	२०	१२
४. सेवा प्रवाह.	पूर्वधार विकास	४	२
	प्रजनन् स्वास्थ्य	४	४
	शिक्षा कार्यक्रम	४	४
	खानेपानी तथा सरसफाइ	४	२.५
	स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	३
	जम्मा	२०	१५.५
५. सुशासन तथा उत्तरदायित्व	सुशासन	४	३.५
	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	३.५
	सुचना तथा संचार	४	२
	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन	४	२
	समन्वय र सम्बन्धविस्तार	४	२.५
	जम्मा	२०	१३.५

९. मुख्य सूचकहरुका आधारमा प्राप्तोङ्क विवरण

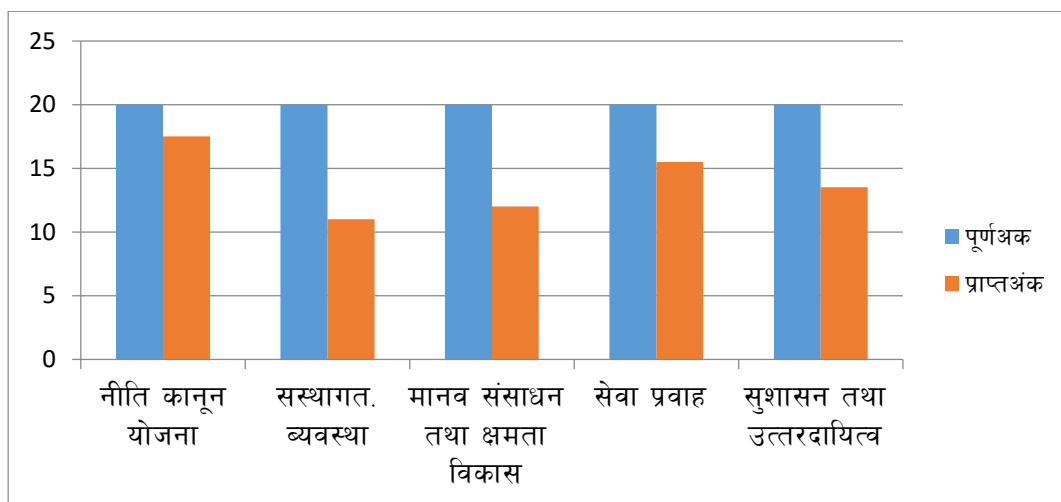
मुख्य सूचकहरु	पूर्णअंक	प्राप्तअंक
---------------	----------	------------

नीति कानून योजना	२०	१७.५
संस्थागत. व्यवस्था	२०	११
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	२०	१२
सेवा प्रवाह	२०	१५.५
सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०	१३.५
जम्मा	१००	६९.५

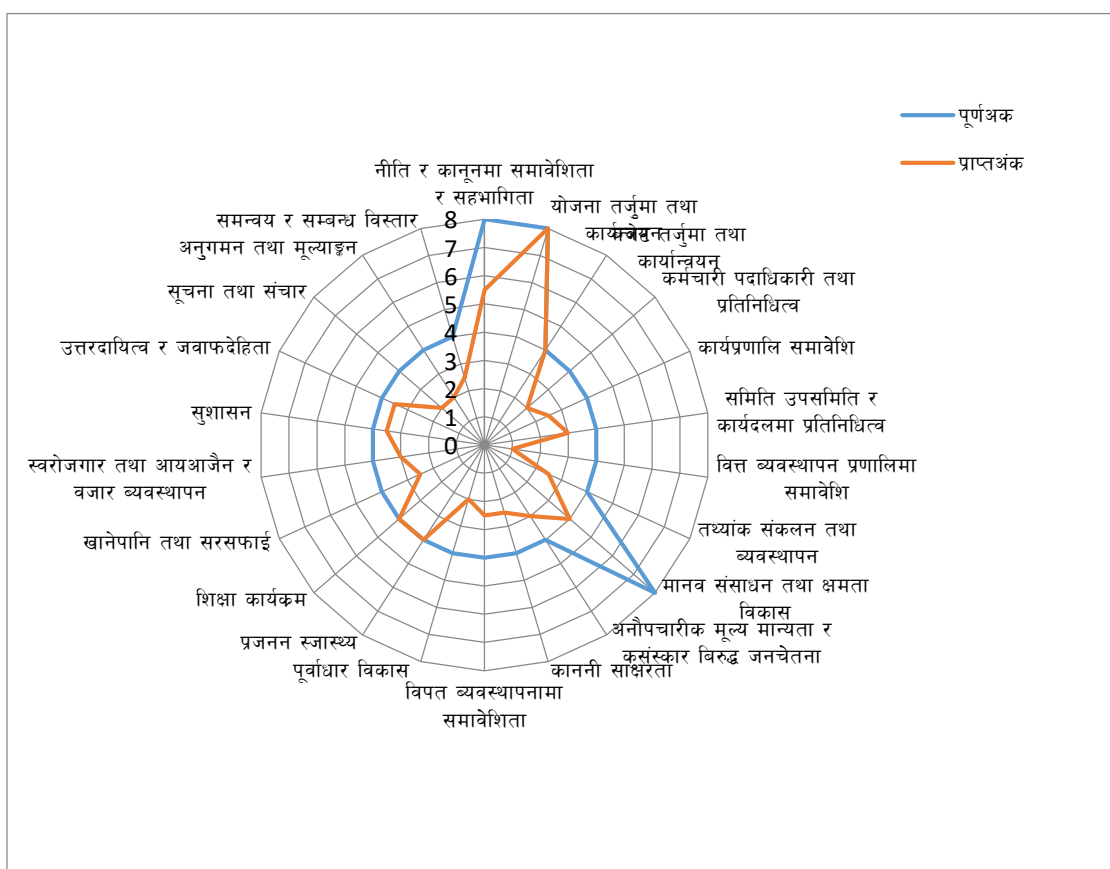
१०. मुख्य सूचकहरूका आधारमा तयार भएको माकुरी जालो

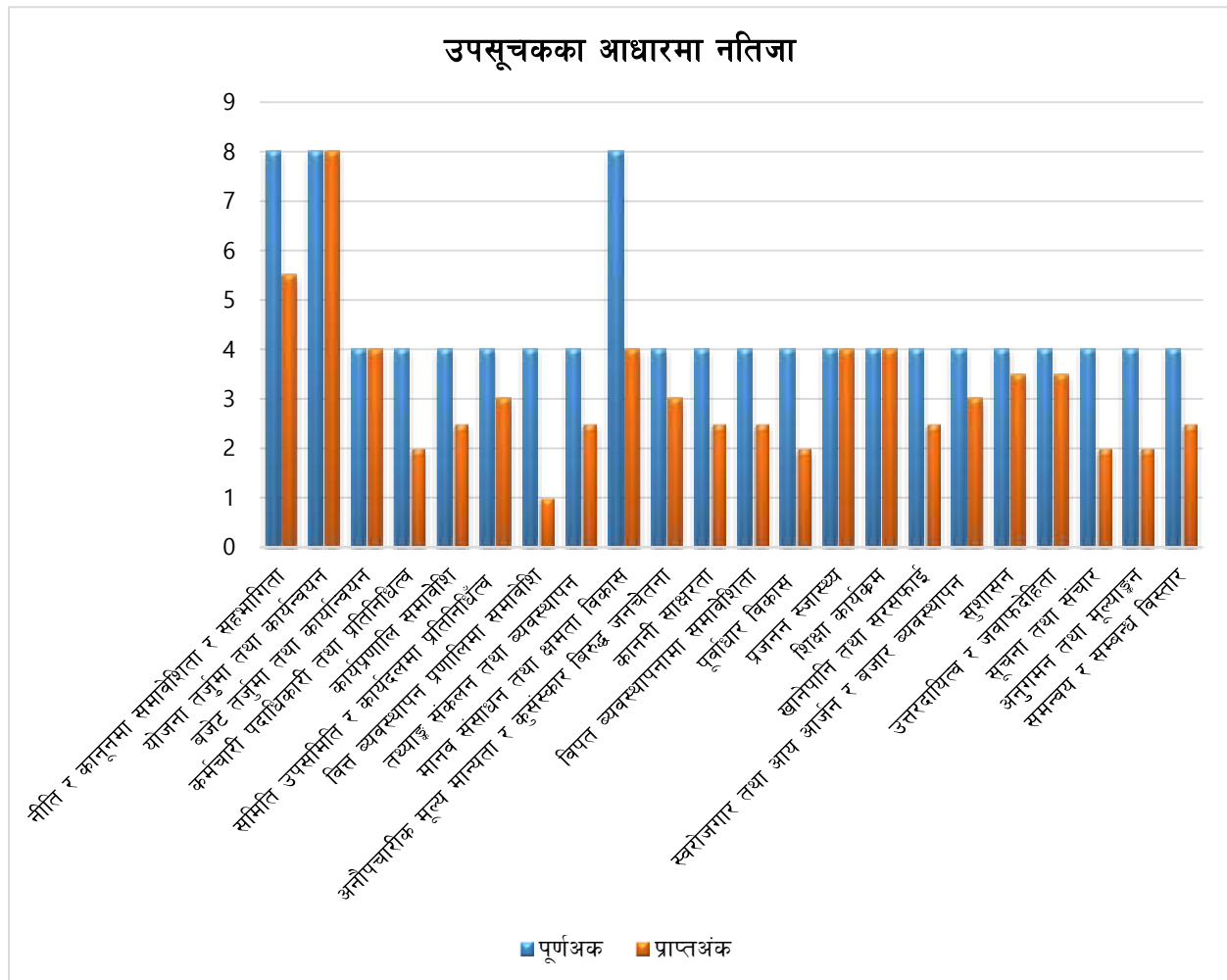
१०. मुख्य सूचकहरूका आधारमा तयार भएको स्तम्भ चित्र

११. उपसूचकहरूका आधारमा तयार भएको माकुरी जालो

१२. उपसूचकहरुका आधारमा तयार भएको स्तम्भ चित्र

१३. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणका १०० सूचकहरू र प्रमाणका आधारमा दिइएको अंक विवरण:

तालिका नं १

नोटः मुल्याङ्कन गर्दा राम्रो अवस्थालाई १ अंक, मध्यम अवस्थालाई ०.५ अंक र अति कमजोर अवस्थालाई ० अंक दिनु पर्नेछ। तल दिएको तालिकामा प्रत्येक सूचकमा '१', '०.५', र '०' अंक पाउने अवस्था र सो को प्रमाणीकरणको आधार राखिएको छ। यी सूचकमा गरिने मूल्याङ्कन सामुहिक मूल्याङ्कन हो। समूहमा पहिला सूचकमा छलफल गरी सोको अवस्थाबारे सहमतिमा अंक प्रदान गर्नु पर्नेछ।

मुख्य सूचक सहायक सूचक र सूचकहरू		सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
क्र स	१ नीति, कानून, योजना २०						
	१.१ नीति र कानूनमा समावेशित सहभागिता अङ्क ८						
१	१.१.१ स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा, मस्यौदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन आँसिक रुपमामात्र समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको बिषयवस्तु र समावेशी शब्द चयन र सहभागितामूलक हुने नगरेको।	स्थानीय तहले स्वीकृत गरेका नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू र स्वीकृतिको लागि प्रस्तुत गरेका मस्यौदा नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू । यस सम्बन्धी निर्णय फाइलहरू ।
२	१.१.२ स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने नगरेको ।	०-१	०	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे आँसिक रुपमा मात्र लेखाजोखा गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने नगरेको	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना का दस्तावेजहरू र लेखाजोखा सम्पन्न भएको प्रमाणित गर्ने कागजातहरू तयार पार्ने निर्णय फाइलहरू।

३	१.१.३ स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश भएनभएको ।	०-१	१	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश भएको ।	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू आँसिक रुपमामात्र समावेश भएको ।	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश नभएको ।	स्थानीय सरकारका स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजना सम्बन्धी दस्तावेजहरू
४	१.१.४ स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीतिहरू छन् । छैनन् र स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरिएको वा नगरिएको।	०-१	१	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीति भएको र यस्तो नीति स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश गरिएको।	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीति भएको तर स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश नगरिएको।	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीति नभएको र स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समेत कुनै खास व्यवस्था नगरिएको ।	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने नीति दस्तावेज र स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकाहरू।
५	१.१.५ स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितमा परेको समुदाय अर्थात् लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्न पर्याप्त प्रावधान व्यवस्था गरिएको छ । छैन र	०-१	०.५	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितमा परेको समुदाय अर्थात् लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्न पर्याप्त प्रावधान राखिएको।	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितमा परेको समुदाय अर्थात् लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्ने खालका केही प्रावधानमात्र समावेश गरिएको ।	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितमा परेको समुदाय अर्थात् लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्न कुनै प्रावधान नराखिएको ।	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिहरू र तिनको लैससास दृष्टिले विश्लेषण गरिएको दस्तावेज ।
६	१.१.६ संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाए। नमिलाएको र	०-१	१	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको र सोहि अनुरूप कार्यान्वयन हुने गरेको ।	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथा वञ्चितमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध नमिलाएको ।	महिला तथा वञ्चितमा परेको समुदाय माथि हुने विभेद उपर सुनुवाई भएका प्रमाणित कागजातहरू र महिला तथा वञ्चितमा परेका समुदायहरूको स्वयम् भनाइहरूको दस्तावेज

७	१.१.७ महिला र पुरूषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहे । नरहेको समुदायको प्रचलन विभेदकारी भए नभएको० रु	०-१	१	महिला र पुरूषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहेको।	महिला र पुरूषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने केही प्रावधानमात्र रहेको।	महिला र पुरूषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको।	महिला र पुरूषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको।
८	१.१.८ स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहे । नरहेको रु	०-१	०	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधानहरु रहेको ।	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने केही प्रावधान रहेको ।	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको।	स्थानीय तहको श्रम नीति दस्तावेज र यसको समीक्षा प्रतिवेदन।
१२ योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन ८							
९	१.२.१ आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको छ । छैन रु	०-१	१	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको ।	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि आँसिक रुपमात्र नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको ।	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश नगरिएको	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य विश्लेषण दस्तावेज
१०	१.२.२ गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितिकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरे । नगरेकोरु	०-१	१	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितिकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको ।	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितिकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहमध्ये केहीको लागिमात्र प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको ।	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितिकरणमा परेको समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने नगरेको।	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितिकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले निर्धारण गरेको बजेट सीमा ।

११	१.२.३ स्थानीय सरकारको योजना सूची लक्षित समूहहरूको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेका योजना प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरे । नगरेको (योजना तर्जुमा गर्दा गाउँ, वस्तीस्तरबाट आएका योजना कार्यक्रमहरूलाई समेटे नसमेटेको परीक्षण) *	०-१	१	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समूहहरूको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेका योजना प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा केही मात्र लक्षित समूहको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेका केही योजनामात्र प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समूहको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने नगरेको र उनीहरूले माग गरेका योजनाले सामान्यतया प्राथमिकता नपाउने गरेको ।	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा भएका सहभागीहरूको सूची, फोटो वडास्तरबाट छनौट भएका योजनाको सूची र लक्षित समूह छनौट गरेका कार्यक्रमको सूची
१२	१.२.४ योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भए । नभएको *	०-१	१	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भएको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा सामान्य छलफल भएको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल नभएको ।	बजेट तर्जुमा मार्गदर्शनको प्राप्ति र यसमा योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा समावेश भएको प्रमाण।
१३	१.२.५ योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए।नगरिएको *तयारी प्रतिवेदन) *	०-१	१	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिएको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार केही कार्यक्रम तय हुने गरेको।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने नगरिएको।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहहरूको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तयारी प्रतिवेदन
१४	१.२.६ स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरे । नगरेको *	०-१	१	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन गर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसार केही कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजन गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण नगरेको बजेट विनियोजन पनि गर्ने नगरेको।	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरू स्थानीयकरण गरेको दस्तावेज सोलाई प्राप्त गर्ने कार्यक्रमहरू बजेट विनियोजन दस्तावेज
१५	१.२.७ स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी बने । नबनेको	०-१	१	स्थानीय तहका योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी बनेको ।	स्थानीय तहका योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई सिमित लाभ पुग्नेगरी बनेको ।	स्थानीय तहका योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी नबनेको ।	स्थानीय तहका योजना दस्तावेज

					रुपमा प्रत्यक्ष लाभ र केही अप्रत्यक्ष लाभ पुगेगरी बनेको		
१६	१.२.८ स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरुको सहभागिता भए। नभएको र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिए । नदिएको *	०-१	१	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरुको सहभागिता भएको, मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिएको ।	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरुको सहभागिता गर्ने र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिने नीति लिएको ।	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरुको सहभागिता नभएको, मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी पनि नदिएको ।	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन सम्वन्धी कानूनका प्रावधानहरु र केही योजनाको नमूना अवलोकन
	१.३. बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन ४						
१७	१.३.१ बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिए।नगरिएको *		१	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने नगरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा अघि समुदायका सरोकारवालाहरूसँगको छलफल र परामर्श तथा विपन्नता स्तरीकरण सम्वन्धी आवधिक दस्तावेज
१८	१.३.२ स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए। नगरिएको *	०-१	१	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने गरिएको।	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण गर्न कहिले काहीँ बजेटको व्यवस्था हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण गर्न बजेटको व्यवस्था हुने नगरेको ।	स्थानीय सरकारको बजेट विनियोजन र लैससास परीक्षा दस्तावेजहरु
१९	१.३.३ परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त	०-१	१	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट व्यवस्था हुने नगरेको ।	स्थानीय सरकारको बजेट विनियोजन र लैससास परीक्षा दस्तावेजहरु

	बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरिए।नगरिएको रु			बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरेको ।	कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश भएपनि पर्याप्त नभएको।		
२०	१.३.४ स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा समयैमा खर्च गरिए।नगरिएको रु ९ बजेट तथा कार्यक्रमबीच भिडान)	०-१	१	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा समयैमा खर्च गर्ने गरिएको ।	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि कहिले कहीं बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा खर्च गर्ने गरिएको ।	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि बजेट विनियोजन तथा उनीहरूको हितका कार्यक्रममा खर्च गर्ने नगरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रमबीच भिडान नतिजा निकाल्ने, बजेट तथा कार्यक्रम दस्तावेज

तालिका नं १

नोटः मुल्याङ्कन गर्दा राम्रो अवस्थालाई १ अंक, मध्यम अवस्थालाई ०.५ अंक र अति कमजोर अवस्थालाई ० अंक दिनु पर्नेछ। तल दिएको तालिकामा प्रत्येक सूचकमा '१', '०.५', र '०' अंक पाउने अवस्था र सो को प्रमाणीकरणको आधार राखिएको छ। यी सूचकमा गरिने मूल्याङ्कन सामुहिक मूल्याङ्कन हो। समूहमा पहिला सूचकमा छलफल गरी सोको अवस्थाबारे सहमतिमा अंक प्रदान गर्नु पर्नेछ।

मुख्य सूचक सहायक सूचक र सूचकहरू		सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
	२ संस्थागत व्यवस्था २०						
	२.१. कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व ४						
२१	२.१.१ स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरूपमा (५०।५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको छ।छैन ?	०-१	०.५	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरूपमा (५०।५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको अवस्था ।	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरूपमा (५०।५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व नभए पनि कम्तिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व रहेको अवस्था	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरूपमा (५०।५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व नभए पनि कम्तिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व नरहेको अवस्था	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा रहेका (कर्मचारी।पदाधिकारी) को नामावली
२२	२.१.२ स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिइएको छ।छैन ?	०-१	०.५	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिइएको अवस्था।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायमध्येबाट केही समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको सिमित समावेशी प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिइएको अवस्था।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिइएको छैन।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको सम्वन्धी नीति, कानून र अभ्यसम्वन्धी दस्तावेज
२३	२.१.३ स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्वन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत दिने गरेको।नगरेको ?	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्वन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको।	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्वन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको जनप्रतिनिधि समावेश गरेको कार्यटोली मार्फत दिने गरेको।	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्वन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेर सेवा दिने नगरेको।	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्ने रणनीति तथा कार्यनीति र सेवा प्रवाह दस्तावेज

२४	२.१.४ जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको।नलिएको	०-१	०.५	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुनेगरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई समेत सेवा प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर पाइने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति नरहेको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान सकारात्मक विभेदको नीति त रणनीति दस्तावेज
	२.२. कार्यप्रणाली समावेशी ४						
२५	२.२.१ महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति छ।छैन *	०-१	०.५	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहेको।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति भएपनि कार्यान्वयनमा नरहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति नरहेको।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको कार्यनीति दस्तावेज
२६	२.२.२ स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ।छैन * *लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरिए।नगरिएको)	०-१	१	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको *लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको *लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको। तर कार्यान्वयनमा नरहेको	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको *लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था नगरिएको ।	स्थानीय सरकारको संगठन संरचना र लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको कार्य निर्देश शर्त जिम्मेवारी किटान दस्तावेज
२७	२.२.३ स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरिएको छ।छैन *	०-१	०.५	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरिएको।	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिला हिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता रहेको तर कार्यान्वयन नभएको।	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिला हिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता केही पनि नरहेको।	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता दस्तावेज /निर्णय पुस्तिका

[illegible]

[illegible]

	व्यवस्था भएको छ र सो अनुसार कार्यक्रम पहिचान गरिएको छ र			व्यवस्था भएको तथा सो अनुसार कार्यक्रम पहिचान गरिएको ।	व्यवस्था भएको तर सो अनुसार कार्यक्रम पहिचान नगरिएको ।	तथा कार्यक्रम प्रवन्ध नै नभएको ।	तथा कार्यक्रमको व्यवस्था भएको दस्तावेज
३६	२.४.४ स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे।नगरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्वन्धी सूचना दिने वा नदिने गरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने गरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्वन्धी सूचना दिने गरेको ।	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे पनि कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्वन्धी सूचना दिने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था नगरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्वन्धी सूचना पनि नदिने गरेको ।	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्ने विनियोजन गरेको दस्तावेज र सूचना प्रणाली र यसबाट प्रवाहित सूचनाहरू
२.५. तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन ४							
३७	२.५.१ के स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत खण्डिकृत सूचना।तथ्याँक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको छ र १।लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) १गाउँ।नगर प्रोफाईल)	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका १।लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना। तथ्याँक संकलन गर्ने गरेको र खण्डीकृत तथ्याँकको समय समयमा अध्यावधिक गर्ने गरेको छ ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका १।लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना । तथ्याँक संकलन गरेको तर खण्डीकृत तथ्याँकको अध्यावधिक नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका १।लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना।तथ्याँक संकलन पनि नगरेको ।	महिला, पुरुष, बालबालिका, संतान जातजातिका १।लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) खण्डिकृत तथ्याङ्क सहितको गाउँ/नगर प्रोफाईल ।
३८	२.५.२ स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना।तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको ।नगरेको (गाउँ।नगर प्रोफाईल)	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना।तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना।तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरेको तर छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना।तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान नै नभएकोले छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने नगरेको ।	स्थानीय स्तरका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना।तथ्याँक र नक्साङ्कन सहितको गाउँ।नगर प्रोफाईल ।
३९	२.५.३ के स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्याँक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको छ र	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्याँक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्याँक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नीति बनाएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्याँक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नगरेको ।	स्थानीय पार्श्वचित्र र खण्डीकृत तथ्याँक तथा सूचनाको विवरण स्थानीय विकास योजना तर्जुमा दस्तावेज ।

४०	२.५.४ स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक गर्ने गरे । नगरेको र	०-१	१	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन गरेपनि तथ्यांक अध्यावधिक नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जिकरणको अभिलेख ।
----	--	-----	---	---	---	--	---

तालिका नं १

नोटः मुल्याङ्कन गर्दा राम्रो अवस्थालाई १ अंक, मध्यम अवस्थालाई ०.५ अंक र अति कमजोर अवस्थालाई ० अंक दिनु पर्नेछ। तल दिएको तालिकामा प्रत्येक सूचकमा '१', '०.५', र '०' अंक पाउने अवस्था र सो को प्रमाणीकरणको आधार राखिएको छ। यी सूचकमा गरिने मूल्याङ्कन सामुहिक मूल्याङ्कन हो। समूहमा पहिला सूचकमा छलफल गरी सोको अवस्थाबारे सहमतिमा अंक प्रदान गर्नु पर्नेछ।

मुख्य सूचक सहायक सूचक र सूचकहरु		सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
	३ मानव संसाधन तथा क्षमता विकास २०						
	३.१. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास ८						
४१	३.१.१ लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे नगरेको र छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन भए । नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आएनआएको ?	०-१	१	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरी छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने गरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार भएपनि छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको तथा यस्ता कार्यमा भए गरेको खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार नगरेको, छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि समेत स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना, बार्षिक बजेट किताब र लैससासमा खर्च गर्ने कार्यविधि
४२	३.१.२ स्थानीय सरकारका पदाधिकारी।कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंशा सम्बन्धी तालिम लिएका छन् वा छैनन् र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य	०-१	१	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी।कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंशा सम्बन्धी तालिम लिएको र तालिम कार्यक्रममा	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी।कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंशा सम्बन्धी तालिम लिए पनि तालिम कार्यक्रममा लक्षित	स्थानीय सरकारका सबै पदाधिकारी।कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंशा सम्बन्धी तालिम नलिएका र तालिम कार्यक्रममा	स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरु र समावेशी सदस्यहरूलाई तालिम प्रदान गर्दा कुल संख्याका आधारमा महिला तथा पुरुषको सहभागिता

	सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको थियो। थिएन *			लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको।	समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता नगरिएको।	लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता नगरिएको।	संख्याको अनुपात विश्लेषण प्रतिवेदन
४३	३.१.३ तालिमका विषय वस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको छ। छैन *	०-१	०.५	तालिमका विषय वस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग तथा महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको।	तालिमका विषय वस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकता समेटिए पनि तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने नगरिएको।	तालिमका विषय वस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग हुने नगरेको, महिलाका आवश्यकता पनि नसमेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण समेत लिने नगरिएको।	तालिममा समेटिएको विषयवस्तु भाषाको लेखन र प्रयोगको सहायता आवश्यकतामा आधारित भएकाले तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण प्रतिवेदन
४४	३.१.४ महिला तथा लक्षित समूहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू प्राबिधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण) छन। छैनन् * सो अनुसारको वजेट विनियोजन गरिएको छ। छैन *	०-१	१	महिला तथा लक्षित समूहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू रहेका र सो अनुसारको वजेट विनियोजन हुने गरेको।	महिला तथा लक्षित समूहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू भएपनि सो अनुसारको वजेट विनियोजन हुने नगरेको।	महिला तथा लक्षित समूहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू र सो अनुसार वजेट विनियोजन हुने नगरेको ।	महिला तथा लक्षित समूहका पदाधिकारीको क्षमता विकास सम्बन्धी प्राबिधिक तालिम, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदिको प्रतिवेदन र परिमाण खुल्ने बजेट खर्च विवरण
४५	३.१.५ के स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत छन् * (विषयगत तालिम प्राप्त जनशक्ति संख्या)	०-१	०	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत रहेको।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने केही मानवीय श्रोत रहेको।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिने तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने मानवीय श्रोत नरहेको।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने विषयगत तालिम प्राप्त जनशक्ति संख्या विवरण
४६	३.१.६ के स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था छ *	०-१	०.५	स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था रहेको ।	स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था भएपनि जनशक्ति नखटाइएको ।	स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइ र सो सम्बन्धी जनशक्ति नहेको ।	स्थानीय सरकारको संगठन संरचना र कार्यरत जनशक्ति वा शाखागत विवरण

४७	३.१.७ महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे नरहेको र कार्यान्वयन भए। नभएको संचालित तालिम कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०	महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन हुने गरेको।	महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षाका हुने गरेपनि सबैले अवसर नपाएको।	महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षाका हुने नगरेको र कार्यक्रम समेत नरहेको।	स्थानीय तहको वार्षिक कार्यक्रम र महिला तथा वन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी सम्बन्धी कार्यक्रमहरूको उपस्थिति विवरण
४८	३.१.८ महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी छ र सोको लागि अभिमुखीकरण गरिएको छ र कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिन अभिमुखीकरण गरिएको।	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिने कार्यक्रम रहेपनि सञ्चालन नभएको।	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिने नभएको र यस्तो जानकारी दिने कुनै कार्यक्रम नरहेको।	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिने अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण
३.२. अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार बिरुद्ध जनचेतना ४							
४९	३.२.१ महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम समयैमा सम्पन्न गरेको छ र कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम समयैमा सम्पन्न हुने गरेको।	महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू रहेपनि सो अनुसारको बजेट विनियोजन तथा कार्यक्रम सञ्चालन नभएको।	महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू नरहेको र यसकालागि बजेट समेत विनियोजन हुने नगरेको।	महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र बजेट विवरण तथा सञ्चालित कार्यक्रम संख्या, मिति र उपस्थिति विवरण
५०	३.२.२ लैङ्गिक हिंसारहित गाऊ/नगरपालिका घोषणा गरेको छ र घोषणा गरेको मिति) र महिला हिंसा विरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाएको छ र घटेका घटना संख्या र लिइएका निर्णय)	०-१	०	लैङ्गिक हिंसारहित गाऊ/नगरपालिका घोषणा भएको र महिला हिंसा विरुद्ध शून्य सहिष्णुता अपनाइएको।	लैङ्गिक हिंसारहित गाऊ/नगरपालिका घोषणा भएपनि महिला हिंसाका घटना उल्लेख्य रुपमा नघटेको।	लैङ्गिक हिंसारहित गाऊ/नगरपालिका घोषणा पनि नभएको र महिला हिंसाका घटना उल्लेख्य संख्यामा रहेको।	लैङ्गिक हिंसारहित गाऊ/नगरपालिका घोषणा गरेको मिति तथा लिइएका निर्णय विवरण र स्थानीय न्यायिक समिति वा प्रहरीमा महिला हिंसा सम्बन्धी उजुरी दर्ता विवरण
५१	३.२.३ स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने गरेको छ र	०-१	१	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरिएको।	महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू स्थानीय सरकारहरूले संचालन गर्ने गरे पनि प्रभावकारी नभएको।	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नगरेको।	स्थानीय सरकारले सञ्चालन गरेका महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमको उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका

	कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका)						
५२	३.२.४ के स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने गरेको छ र कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	स्थानीय सरकारले समाजमा रहेको विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि मध्ये केहीमात्र सामाजिक कुरीति हटाउने कार्यक्रम संचालन गर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि सामाजिक कुरीति हटाउने कार्यक्रम संचालन हालसम्म नगरेको।	स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि सामाजिक कुरीति हटाउन सञ्चालन गरेका कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति
	३.३. कानूनी साक्षरता ४						
५३	३.३.१ स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	०.५	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरिएको ।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत केही जनप्रतिनिधिहरू तथा पालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूमध्ये केही सिमितलाई मात्र नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण गरिएको ।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत केही जनप्रतिनिधिहरू तथा पालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूमध्ये कसैलाई पनि नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण नगरिएको	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीले नेपालको संविधान र अन्य प्रचलित कानूनको बिषयमा गरिएको अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण

[illegible]

	समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरे।नगरेको रु			समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको।	मध्ये सिमितको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको।	सहभागितामा विना नै निर्णय गर्ने गरेको।	समेतको सहभागितामा भएको उपस्थिति विवरण
--	---	--	--	---------------------------------------	--	--	---------------------------------------

तालिका नं १

नोटः मुल्याङ्कन गर्दा राम्रो अवस्थालाई १ अंक, मध्यम अवस्थालाई ०.५ अंक र अति कमजोर अवस्थालाई ० अंक दिनु पर्नेछ।तल दिएको तालिकामा प्रत्येक सूचकमा '१', '०.५', र '०' अंक पाउने अवस्था र सो को प्रमाणीकरणको आधार राखिएको छ।यी सूचकमा गरिने मूल्याङ्कन सामुहिक मूल्याङ्कन हो।समूहमा पहिला सूचकमा छलफल गरी सोको अवस्थाबारे सहमतिमा अंक प्रदान गर्नु पर्नेछ।

मुख्य सूचक सहायक सूचक र सूचकहरु	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
---------------------------------	-------------	-------------	-------------------	---------------------	-------------------	-------------------

				गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने गरेको।	बनाएको तर कार्यान्वयन नभएको।	हालसम्म यस बिषयमा नसोचिएको।	दिने नीति र स्वीकृत नक्साको प्रति
६४	४.१.४ स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहे।नरहेको *	०-१	१	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहेको।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्ने सोच बनाएको तर सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू नरहेको।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न नीति तथा सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू समेत नरहेको।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने नीति तथा आयोजनाहरू
४.२. प्रजनन् स्वास्थ्य ४							
६५	४.२.१ गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भए।नभएको *	०-१	१	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगा गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश गरी सो नीति कार्यान्वयन गरिएको।	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भएको तर कार्यान्वयन नभएको।	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने नीति तथा यसको कार्यान्वयन केहीपनि नभएको।	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने नीति र यसको अनुगमन प्रतिवेदन
६६	४.२.२ स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरूमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको छ।छैन *	०-१	१	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरूमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरूमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरूमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था सम्बन्धी नीति तथा यसको व्यवस्थापन केहीपनि नभएको।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरूमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था गर्ने नीति तथा यसको अनुगमन प्रतिवेदन

६७	४.२.३ परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गरिएका छन् *	०-१	१	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गरिएका।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी केही विशेष कार्यक्रमहरू मात्र संचालन भएका।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कुनैपनि विशेष कार्यक्रमहरू संचालित नभएका।	सुक्लेरी हुँदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्न, किशोरीहरूको ला प्रजनन र यौन शिक्षा आदानप्रदान गर्न, एचआईभी एड्स, स्तन क्यान्सर, पाठेघरको क्यान्सर र आङ्ग खस्ने अवस्था सुधार गर्ने र स्वास्थ्य शिविरहरू राख्ने जस्ता महिलाको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कार्यक्रम संख्य र पटक तथा सहभागी संख्या
६८	४.२.४ महिला, गरिब, निमुखा र वञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट भएनभएको *	०-१	१	महिला, गरिब, निमुखा र वञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयनमा रहेको।	महिला, गरिब, निमुखा र वञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम भएपनि बजेट विनियोजन नभएको।	महिला, गरिब, निमुखा र वञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट नभएको।	महिला, गरिब, निमुखा र वञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने च बर्षको कार्यक्रम र बजेट भए प्रति र गतबर्षको समीक्षा प्रतिवेदन
४.३. शिक्षा कार्यक्रम ४							
६९	४.३.१ स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएनमिलाएको *	०-१	१	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएको।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने नीति भएपनि पर्याप्त प्रयास नभएको।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध नमिलाएको।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने निर्णय तथा यस कार्यान्वयन प्रतिवेदन
७०	४.३.२ स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिको	०-१	१	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिको	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका केही परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायका केही बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिको	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायका कुनै बाल बालिकालाई पनि दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण

	व्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाए।नमिलाएको *			व्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको।	व्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको।	छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध नमिलाएको।	हुने प्रवन्ध मिलाउने कार्यक्रम तथा कार्यान्वयन प्रतिवेदन
७१	४.३.३ निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालित भए। नभएका * रजस्तै: अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा कक्षा, आदि) (कार्यक्रम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या)	०-१	१	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा कक्षा, आदि संचालन भएका।	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा कक्षा, आदि संचालन गर्ने नीति भएपनि बजेट विनियोजन नभएको।	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा कक्षा आदि कुनैपनि संचालन नभएको।	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा कक्षा आदि संचालनको उपस्थिति र अनुगमन प्रतिवेदन
७२	४.३.४ विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरे।नगरेको *	०-१	१	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरेको।	केही विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण सम्बन्धी सिमित कार्यक्रम संचालन हुने गरेको।	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण जस्ता कुनै कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको।	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन तथा अनुगमनका प्रतिवेदनहरू
४.४. खानेपानी तथा सरसफाइ ४							
७३	४.४.१ गाउँपालिका/नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्थानीय टाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भए।नभएको *	०-१	१	गाउँपालिका/नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्थानीय टाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भएको।	गाउँपालिका/नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि एउटै शौचालयको व्यवस्था भएको।	गाउँपालिका/नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्थानीय टाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध नभएको।	गाउँपालिका/नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्थानीय टाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भए/नभएको अनुगमन गर्ने
७४	४.४.२ स्थानीय तहको योजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौडामा पोखरी,	०-१	०.५	स्थानीय तहको योजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान	स्थानीय तहको योजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा केही वडामा खुला दिसामुख पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौडामा पोखरी,	स्थानीय तहको योजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान	स्थानीय तहको योजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान

	राख्ने र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको छ। छैन *			र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने गरिएको र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको।	र सीपमूलक केही कार्यक्रमहरू राख्ने गरिएको तर र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन नभएको।	र सीपमूलक कुनै कार्यक्रम राख्ने नगरिएको।	स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमको विषयवस्तु, बजेट तथा संख्या
७८	४.५.२ स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरे। नगरेको * ९ कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरेको तर कार्यान्वयन नभएको।	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय नगरेको र कुनै त्यस्ता कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको।	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि गरिएका कार्यक्रमहरूको संख्या र उपस्थिति, तथा स्वीकृत कार्य
७९	४.५.३ ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरे। नगरेको * ९ मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिम सम्बन्धी सुचकाँक)	०-१	१	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरेको।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नगरेको।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने निर्णय र मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिम सम्बन्धी विवरण
८०	४.५.४ गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भए। नभएको ?	०-१	०	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको।	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम भएको तर कार्यान्वयन नभएको।	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम नभएको।	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम र अनुग प्रतिवेदन

तालिका नं १

नोटः मूल्याङ्कन गर्दा राम्रो अवस्थालाई १ अंक, मध्यम अवस्थालाई ०.५ अंक र अति कमजोर अवस्थालाई ० अंक दिनु पर्नेछ। तल दिएको तालिकामा प्रत्येक सूचकमा '१', '०.५', र '०' अंक पाउने अवस्था र सो को प्रमाणीकरणको आधार राखिएको छ। यी सूचकमा गरिने मूल्याङ्कन सामुहिक मूल्याङ्कन हो। समूहमा पहिला सूचकमा छलफल गरी सोको अवस्थाबारे सहमतिमा अंक प्रदान गर्नु पर्नेछ।

मुख्य सूचक सहायक सूचक र सूचकहरू	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
५ सुशासन तथा उत्तरदायित्व २०						
५.१. सुशासन ४						
८१	५.१.१ स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको वा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरेपनि सम्बन्धित अधिकारीबाट तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको।
८२	५.१.२ स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई	०-१	०.५	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याएको।	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता केही नीतिमात्र कार्यान्वयनमा ल्याएको।	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति र कार्यान्वयन प्रतिवेदन

[illegible]

[illegible]

				सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गरेको।	सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक नगरेको।	सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक नगरेको।	
९०	५.३.२ स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने गरे। नगरेको र	०-१	०	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको।	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने नगरेको।	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचनाहरू स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गरेको विवरण
९१	५.३.३ के स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको छ र	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशी तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने नगरेको।	स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचनाको प्रति
९२	५.३.४ के स्थानीय स्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लगायत अन्य लक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यी वर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको छ र आधार तथ्यांकसँग समेत तुलना गर्न सकिने।	०-१	०.५	स्थानीय स्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लगायत अन्य लक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यी वर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको।	स्थानीय स्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लगायत अन्य लक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाह भएपनि यसबाट यी वर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको आधार नभएको।	स्थानीय स्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लगायत अन्य लक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाह नभएको र स्थानीय तहका कार्यक्रमबाट यी वर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि नभएको।	के स्थानीय स्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्य लक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यी वर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको तथ्यांक वा अध्ययन प्रतिवेदन

५.४. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन ४

[illegible]

	विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरे।नगरेको रु		रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरेको।	कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरेपनि कार्यान्वयन नगरेको।	रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने नगरेको।	विनियोजन भएको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम र बजेट
--	--	--	---	--	--	--

१४. SWOT विश्लेषण

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणका क्रममा प्राप्त नतिजा समेतलाई आधार मानेर विश्लेषण गरिएको सबल पक्ष, सुधारात्मक पक्ष, अवसर र चुनौतिहरू निम्नानुसार छन् ।

मुख्य विषय	सबल पक्ष	कमजोर पक्ष	अवसर	चुनौति
नीति, कानून योजना	- पालिकाले सञ्चालन गर्ने गतिविधिहरूमा ज्यालामा विभेद नगरिएको - नीति, कानूनहरू बनाउँदा लैससास मैत्री बनाउन कोशिश गरिएको छ	- बजेटलाई लैंगिक उत्तरदायी बनाउने - स्थानीय श्रम ऐन बनाएर लागु गर्ने - नीति, कानून, कार्यविधिहरूलाई अध्ययन गरी लैससास मैत्री नभएमा बनाउने र भएकोलाई कार्यान्वयन गर्ने - योजना तर्जुमाका सातै चरणहरूलाई पालन गर्ने - लैंगिक उत्तरदायी बजेट तर्जुमा गर्ने र स्थानीय लैंगिक उत्तरदायी बजेट तर्जुमा कार्यविधि तयार गरी लागु गर्ने	- सबै नगरिकहरू योजना प्रकृत्यामा सहभागि हुन सकेमा योजना र कार्यक्रमहरू प्रति अपनत्वको विकास हुने छ । - न्यायीक समितिलाई नागरिकको विश्वासिलो निकाय बनाउन सक्ने अवसर छ - योजना प्रकृत्यालाई लैससास मैत्री बनाउन सकेमा, लक्षित समूहको क्षमता विकास र सशक्तिकरण भई विकास दिगो र प्रभावकारी हुने छ ।	- नगरिकका अपेक्षाहरू धेरै रहेकोले पुरा गर्न चुनौति - महिला तथा बञ्चिततककरणमा परेको वर्गले सहभागिता जनाउन नचाहनु - राजैतिक लाभ हानीमा नेतृत्व केन्द्रीत रहनु
संस्थागत व्यवस्था	- वित्त व्यवस्थापनमा शुत्रको प्रयोग कार्यपालिकामा समावेशी प्रतिनिधित्व रहेको । - महिला तथा बालबालिका शाखालाई लैससासको जिम्मेरी - पार्श्वचित्रमा खण्डित तथ्यांक समावेश	- लैससास इकाई वा शाखा गठन गरी कार्यविवरण र बजेट सहित क्रियाशिल बनाउन पर्ने - लैससास नीति, लैंगिक उत्तरदायी बजेट तर्जुमा गर्ने - लैससास परिक्षणका लागि बजेट तर्जुमा गर्ने	- सबै शाखाहरूलाई लैससास संवेदनशिल बनाउने अवसर छ - कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूको क्षमता विकास गर्ने अवसर छ - स्थानीय भाषामा सेवाको सहजिकरण गरिएमा पालिका प्रति नागरिकको अपनत्व बढ्ने	- भौतिक पूर्वाधार केन्द्रित योजनाहरूको कारण श्रोत अभाव - प्रयाप्त भौतिक संरचनाको अभाव - जनशक्तिको अभाव
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	महिला सशक्तिकरणका केहि कार्यक्रमहरू सञ्चालन हुने गरेको ।	मानव संसाधन इकाई गठन गरी कार्यविवरण सहित परिचालन गर्ने	क्षमता विकासको लागि प्रदेश तथा संघिय सरकारको सहयोग हुन सक्ने सम्भावना छ ।	कर्मचारीहरूको अप्रयाप्तता

	● महिला र पुरुष कर्मचारीहरु शाखाहरुको नेतृत्व गर्ने तहमा रहेको	● कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरुको क्षमता विकासको लागि बजेट विनियोजन गर्ने ● गलत सामाजिक मान्यता र संस्कार विरुद्ध सुदायमा अभियान चलाउन बजेट विनियोजन गर्ने ● लैंगिक हिंसा मुक्त पालिका घोषणाको लागि रणनीति तयार गर्ने ● महिला सशक्तिकरणका लागि बजेटमा प्राथमिकता दिने ।	● सक्षम कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरुको सेवा प्रभावकारी हुने	● मानव संसाधनमा भन्दा भौतिक पूर्वाधारलाई महत्व दिने संस्कार
सेवा प्रवाह	● सरकारी भवनहरुलाई अपांग र महिला मैत्री बनाईदैं ● परिवार नियोजन, मातृसिशु स्याहार, खोप लगायतका कार्यक्रमहरु सञ्चालनमा ● नगरिक बडा पत्र अनुसार सेवा प्रवाह	● सेवामा लक्षित वर्गको अग्राधिकार निर्धारण गर्ने ● सार्वजनिक सेवाका स्थलहरुमा स्तनपान कक्ष स्थापना गर्ने ● फोहोर व्यवस्थापन गर्ने ● स्वरोजगारका लागि सीप विकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन ● ज्येष्ठ नगरिकलाई विशेष सेवा सेवा सहितको कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा गर्ने ।	● नगरिकको विश्वासिलो पालिकाको रुपमा चिनिन सक्ने ● सेवा प्रवाहको नीति तयार गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न सकिने ● फोहोरलाई आमदानीको श्रोत बनाउन सकिने ● सबै वडाहरुमा एकिकृत घुम्ति सेवा सञ्चालन गरी महिला तथा बञ्चित वर्गको घर सम्म सेवालाई पुर्‍याउन सकिने	कर्मचारीको अभाव
सुशासन तथा उत्तरदायित्व	● नीति र कार्यक्रम तयार गरी कार्य गरिएको छ ● नीति तथा कानूनको तयारी र पालन	● भौतिक पूर्वाधारका कार्यक्रमहरुको मात्र अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्ने गरिएकोमा सबै कार्यक्रमको गर्नु पर्ने ● सार्वजनिक सुनुवाइ नियमित गरी त्यस्तो कार्यक्रममा महिला तथा बञ्चित वर्गको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने ● स्थानीय भाषामा पनि सूचना सार्वजनिक गर्नुपर्ने	● सार्वजनिक सुनुवाइको लागि स्थानीय स्तरमा नै श्रोत व्यक्तिहरु उपलब्ध हुने ● स्थानीय मिडियाहरु बाट स्थानीय भाषामा सूचना प्रसारण गर्न सकिने	● कर्मचारीको अभाव ● श्रोतको अभाव

		● १३२५, १८२०, सिङ, महिला मानवअधिकार तथा मानव अधिकार सम्बन्धि कार्यक्रमहरूको लागि पनि बजेट विनियोजन गर्ने ● महिला तथा बञ्चितकरणमा परेका वर्गको लागि तर्जुमा गरिएको बजेट र कार्यक्रम सबै समूदायले थाहा पाउने गरी सर्वजनिक गर्ने		
मुख्य विषय	सबल पक्ष	कमजोर पक्ष	अवसर	चुनौति
नीति, कानून योजना	● पालिकाले सञ्चालन गर्ने गतिविधिहरूमा ज्यालामा विभेद नगरिएको ● नीति, कानूनहरू बनाउँदा लैससास मैत्री बनाउन कोशिश गरिएको छ	● बजेटलाई लैगिक उत्तरदायी बनाउने ● स्थानीय श्रम ऐन बनाएर लागु गर्ने ● नीति, कानून, कार्यविधिहरूलाई अध्ययन गरी लैससास मैत्री नभएमा बनाउने र भएकोलाई कार्यान्वयन गर्ने ● योजना तर्जुमाका सातै चरणहरूलाई पालन गर्ने ● लैगिक उत्तरदायी बजेट तर्जुमा गर्ने र स्थानीय लैगिक उत्तरदायी बजेट तर्जुमा कार्यविधि तयार गरी लागु गर्ने	● सबै नागरिकहरू योजना प्रकृत्यामा सहभागि हुन सकेमा योजना र कार्यक्रमहरू प्रति अपनत्वको विकास हुने छ । ● न्यायीक समितिलाई नागरिकको विश्वासिलो निकाय बनाउन सक्ने अवसर छ ● योजना प्रकृत्यालाई लैससास मैत्री बनाउन सकेमा, लक्षित समूहको क्षमता विकास र सशक्तिकरण भई विकास दिगो र प्रभावकारी हुने छ ।	● नागरिकका अपेक्षाहरू धेरै रहेकोले पुरा गर्न चुनौति ● महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको वर्गले सहभागिता जनाउन नचाहनु ● राजैतिक लाभ हानीमा नेतृत्व केन्द्रित रहनु
संस्थागत व्यवस्था	● वित्त व्यवस्थापनमा शुत्रको प्रयोग कार्यपालिकामा समावेशी प्रतिनिधित्व रहेको । ● महिला तथा बालबालिका शाखालाई लैससासको जिम्मेरी ● पार्श्वचित्रमा खण्डित तथ्यांक समावेश	● लैससास इकाई वा शाखा गठन गरी कार्यविवरण र बजेट सहित क्रियाशिल बनाउन पर्ने ● लैससास नीति, लैगिक उत्तरदायी बजेट तर्जुमा गर्ने ● लैससास परिक्षणका लागि बजेट तर्जुमा गर्ने	● सबै शाखाहरूलाई लैससास संवेदनशिल बनाउने अवसर छ ● कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूको क्षमता विकास गर्ने अवसर छ ● स्थानीय भाषामा सेवाको सहजिकरण गरिएमा पालिका प्रति नागरिकको अपनत्व बढ्ने	● भौतिक पूर्वाधार केन्द्रित योजनाहरूको कारण श्रोत अभाव ● प्रयाप्त भौतिक संरचनाको अभाव ● जनशक्तिको अभाव
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	● महिला सशक्तिकरणका केहि कार्यक्रमहरू सञ्चालन हुने गरेको ।	● मानव संसाधन इकाई गठन गरी कार्यविवरण सहित परिचालन गर्ने	● क्षमता विकासको लागि प्रदेश तथा संघिय सरकारको सहयोग हुन सक्ने सम्भावना छ ।	● कर्मचारीहरूको अप्रयाप्तता

	● महिला र पुरुष कर्मचारीहरु शाखाहरुको नेतृत्व गर्ने तहमा रहेको	● कार्याचारी र जनप्रतिनिधिहरुको क्षमता विकासको लागि बजेट विनियोजन गर्ने ● गलत सामाजिक मान्यता र संस्कार विरुद्ध सुदायमा अभियान चलाउन बजेट विनियोजन गर्ने ● लैंगिक हिंसा मुक्त पालिका घोषणाको लागि रणनीति तयार गर्ने ● महिला सशक्तिकरणका लागि बजेटमा प्राथमिकता दिने ।	● सक्षम कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरुको सेवा प्रभावकारी हुने	● मानव संसाधनमा भन्दा भौतिक पुर्वाधारलाई महत्व दिने संस्कार
सेवा प्रवाह	● सरकारी भवनहरुलाई अपांग र महिला मैत्री बनाईदैं ● परिवार नियोजन, मातृसिशु स्याहार, खोप लगायतका कार्यक्रमहरु सञ्चालनमा ● नगरिक बडा पत्र अनुसार सेवा प्रवाह	● सेवामा लक्षित वर्गको अग्राधिकार निर्धारण गर्ने ● सार्वजनिक सेवाका स्थलहरुमा स्तनपान कक्ष स्थापना गर्ने ● फोहोर व्यवस्थापन गर्ने ● स्वरोजगारका लागि सीप विकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन ● ज्येष्ठ नगरिकलाई विशेष सेवा सेवा सहितको कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा गर्ने ।	● नगरिकको विश्वासिलो पालिकाको रुपमा चिनिन सक्ने ● सेवा प्रवाहको नीति तयार गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न सकिने ● फोहोरलाई आमदानीको श्रोत बनाउन सकिने ● सबै वडाहरुमा एकिकृत घुम्टि सेवा सञ्चालन गरी महिला तथा बञ्चित वर्गको घर सम्म सेवालाई पुर्‍याउन सकिने	कर्मचारीको अभाव
सुशासन तथा उत्तरदायित्व	● नीति र कार्यक्रम तयार गरी कार्य गरिएको छ ● नीति तथा कानूनको तयारी र पालन	● भौतिक पुर्वाधारका कार्यक्रमहरुको मात्र अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्ने गरिएकोमा सबै कार्यक्रमको गर्नु पर्ने ● सार्वजनिक सुनुवाइ नियमित गरी त्यस्तो कार्यक्रममा महिला तथा बञ्चित वर्गको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने ● स्थानीय भाषामा पनि सूचना सार्वजनिक गर्नुपर्ने	● सार्वजनिक सुनुवाइको लागि स्थानीय स्तरमा नै श्रोत व्यक्तिहरु उपलब्ध हुने ● स्थानीय मिडियाहरु बाट स्थानीय भाषामा सूचना प्रसारण गर्न सकिने	● कर्मचारीको अभाव ● श्रोतको अभाव

		● १३२५, १८२०, सिङ, महिला मानवअधिकार तथा मानव अधिकार सम्बन्धि कार्यक्रमहरुको लागि पनि बजेट विनियोजन गर्ने ● महिला तथा बच्चिकरणमा परेका वर्गको लागि तर्जुमा गरिएको बजेट र कार्यक्रम सबै समूदायले थाहा पाउने गरी सर्वजनिक गर्ने		
--	--	---	--	--

१५. कार्ययोजना

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशकरण परिक्षण पश्चता त्यसमा देखिएका अन्तरालहरुलाई पुरागर्न तथा सबल पक्षहरुलाई निरन्तरता दिन निम्नानुसारको कार्ययोजना तयार गरी पारित गरिएको थियो : :

फिक्कल गाउँपालिका, सिन्धुली लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण विकास कार्ययोजना मंसिर २०८१								
मूल शिर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
नीति ,कानून र योजना, २०		१. आवधिक र वार्षिक योजना निर्माण एवं कार्यन्वयन गर्दा लैससास कार्यक्रमका मापन योग्य लक्ष्य समावेश गर्ने ।	योजना शाखा, प्रप्रअ	कार्यपालिका	सबै शाखाहरु	२०८२ असार भित्र		
		२. ऐन, नीति, कानून, योजना लैससासका दृष्टिकोणले लेखाजोखा गरी कागजात तथा निर्णयहरु रेकर्ड राख्ने ।	सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	प्रप्रअ सबै शाखाहरु	२०८२ असार भित्र		
		३. स्थानिय तहको श्रम निती दस्तावेजमा अप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी सम्बन्धी विभेद रोक्न स्थानीय श्रम ऐन तयार गरी लागु गर्ने ।	श्रम तथा रोजगार शाखा	कार्यपालिका	श्रम तथा रोजगार शाखा	२०८२ असार भित्र		

		४. योजना तजुर्माका ७ चरणलाई त्यसको भावना अनुरूप पालना गरी योजना तजुर्मा तथा बजेट तजुर्मा गर्ने र महिला तथा बञ्चितमा परेका वर्ग समूहका व्यक्तिहरुलाई अर्थपूर्ण सहभागिता गराउने ।	सामाजिक विकास/महिला बालबालिका शाखा	कार्यपालिका	योजना शाखा, वडा कार्यालय	२०८२ जेष्ठ भित्र		
		५. लैससास नीति अनुसार महिला तथा बञ्चितमा परेको वर्ग, समूहहरुका लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी कार्यान्वयन गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	प्रप्रअ	२०८२ असार भित्र		
संस्थागत व्यवस्था, २०		१. गा.पा.को निर्णयक तहमा ५०%(समानरूपमा) महिलाहरुको सहभागिता गराउन रणनीति बनाउने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	प्रशासन	२०८२ असार भित्र		
		२. लैससास हेर्ने इकाइ र कार्यनिर्देश शर्तहरु निर्माण गरी त्यसको लागी चाहिने कर्मचारी एवं बजेट समेत व्यवस्थापन गरी कार्यान्वयन गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	प्रशासन	२०८२ असार भित्र		
		३. सेवा प्रवाहको क्रममा भाषागत कर्मचारी राखी सेवा सुविधा दिने	विषयगत शाखा,	प्रप्रअ	विषयगत शाखा,	२०८२ असार भित्र		
		४. महिला हिंसा, लैंगिक हिंसा नियन्त्रण सम्बन्धि आचार संहिता बनाइ, छुट्टै स्रोत स्थापना गरी कार्यान्वयन गर्ने ।	उपाध्यक्ष	कार्यपालिका	योजना शाखा	२०८२ असार भित्र		
		५. खण्डीकृत तथ्याङ्कको अध्यावधी गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	प्रशासन	२०८२ असार भित्र		
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, २०		१. जनप्रतिनिधी र पालिका कार्यरत कर्मचारीहरुलाई पालिकाले जारी गरेको कानुन लगायत अन्य प्रचलित कानुनहरुको बारेका नियमित अभिमुखीकरण गराउने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	प्रशासन	२०८२ असार भित्र		
		२. महिला तथा लक्षित वर्गलाई कानुनी शिक्षा सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गर्ने र त्यसता कार्यक्रमको अभिलेख एवं सशक्तिकरण भएको कागजात तयार पार्ने ।	सामाजिक विकास/महिला बालबालिका शाखा	कार्यपालिका	सामाजिक विकास/महिला बालबालिका शाखा	२०८२ असार भित्र		
		३. लैंगिक हिंसामुक्त पालिका घोषणा गर्न रणनीति तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने	प्रप्रअ	कार्यपालिका	सामाजिक विकास/महिला बालबालिका शाखा	२०८२ असार भित्र		
		४. विपत व्यवस्थापन सम्बन्धी समिति निर्माण गर्दा वा कार्यक्रम तजुर्मा गर्दा लक्षित समुदायको विषेश सहभागिताको सुनिश्चितता गर्न विशेष मापदण्ड बनाएर लागु गर्ने ।	विपत व्यवस्थापन शाखा	सामाजिक विकास शाखा/ विपत व्यवस्थापन शाखा	सामाजिक विकास/ विपत व्यवस्थापन शाखा	२०८२ असार भित्र		

		५. गा.पा.मा लैससास सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रम कार्यन्वयन गर्न दक्ष जनशक्ति तयार गर्ने ।	सामाजिक विकास शाखा/महिला बालबालिका शाखा,	प्रप्रअ	सामाजिक विकास शाखा/महिला बालबालिका शाखा,	२०८२ असार भित्र		
		६. पालिका भित्र मानव संसाधन बिकाश केन्द्र वा शाखाको व्यवस्थापन गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	प्रशासन	२०८२ असार भित्र		
		७. महिला तथा बन्चितीकरणमा परेका समुदायको लागी विपेश लोकसेवा कक्षा संचालन गर्ने ।	शिक्षा शाखा	कार्यपालिका	शिक्षा शाखा	२०८२ असार भित्र		
सेवा प्रवाह, २०		१. पालिका भित्रका सबै सार्वजनिक भौतिक पूर्वाधारहरूलाई र १५०० वर्गफिट भन्दा बढी प्लान्थ क्षेत्रफल भएका निजी संरचनालाई समेत महिला, बाल तथा अपाङ्गमैत्री बनाउने गरी डिजाइन गर्ने ।	पूर्वाधार समिति, पूर्वाधार शाखा,	कार्यपालिका	पूर्वाधार शाखा, योजना शाखा	२०८२ असार भित्र		
		२. कुहिने नकुहिने फोहरको वर्गीकरण गरी उचित व्यवस्थापन गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा	२०८२ असार भित्र		
		३. पालिका भित्रका कुवाको पुर्नजिविकरण र आकाशे पानी भण्डारणको कार्यक्रम संचालन गर्न बजेट छुट्टायाइ कार्यन्वयन गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा	२०८२ असार भित्र		
		४. महिला, विपन्न तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजिकरण गर्ने ।	स्वास्थ्य शाखा,	प्रप्रअ	स्वास्थ्य शाखा,	२०८२ असार भित्र		
		५. सुपथ मुल्य सहकारी पसल को व्यवस्थापन गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा	प्रप्रअ	खानेपानी तथा सरसफाई, कृषी शाखा	२०८२ असार भित्र		
सुशासन तथा उत्तरदायित्व, २०		१. पालिकाले दिने सेवा तथा सुविधाहरूमा महिला तथा सबै वञ्चितिकरणमा परेको वर्ग समूहको अग्रधिकार सुनिश्चित हुने गरी सुशासन नीति तयार गरी लागु गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	प्रशासन	२०८२ असार भित्र		
		२. पालिकाले सार्वजनिक गर्ने सबै सूचनाहरू स्थानीय भाषामा समेत प्रशारण गर्ने र स्थानिय सुचना प्रवाहवाट लैससास सम्बन्धि प्रवाहित सुचनाको प्रत्येक दस्तावेजहरू सुरक्षित राख्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	प्रशासन,	२०८२ असार भित्र		
		३. बेडिजीङ्ग घोषणा पत्रमा उल्लेखित १२ वटा बुदाका विषयहरू पालिकाको दस्तावेजहरूमा समावेश गर्ने ।	महिला बालबालिका शाखा,	महिला बालबालिका शाखा,	महिला बालबालिका शाखा	२०८२ असार भित्र		
		४. पालिकामा महिला बाल बालिका एंव लक्षित समुहलाई लक्षित संचार सम्बन्धि कार्यक्रमको	विषयगत शाखा	कार्यपालिका	विषयगत शाखा	२०८२ असार भित्र		

		प्रवाहबाट परेको प्रभावको प्रतिवेदन तयार गर्ने र पुष्टपोषणलाई कार्यान्वयन गर्ने ।						
		५. स्थानिय कार्यक्रम र परियोजना कार्यान्वयनबाट समुदाय लाभान्वीत भए नभएको अध्यन गर्ने र प्रतिवेदन तयार गर्ने	प्रप्रअ	प्रप्रअ	विषयगत शाखा	२०८२ असार भित्र		
		६. पालिकाले कार्यक्रमहरुको अनुगमन मुल्याकन गर्दा लैससास विकास सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन बाट सरोकारवाला लाइ पुगेको लाभ,असर र प्रभावको विशलेषण भएको प्रतिवेदन तयार गर्ने ।	प्रप्रअ	प्रप्रअ	विषयगत शाखा	२०८२ असार भित्र		
		७. अनुगमन मुल्याङ्कन बाट सिकेका पाठहरु लाइ नया कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने ।	प्रप्रअ	प्रप्रअ	विषयगत शाखा	२०८२ असार भित्र		
		८. लैससास विकासका लागी सरोकारवाला निकायबिच सन्जाल बनाउने र छलफल गराउने ।	सामाजिक विकास शाखा/महिला बालबालिका शाखा	प्रप्रअ	सामाजिक विकास शाखा/महिला बालबालिका शाखा	२०८२ असार भित्र		
		९. लैससास विकासका लागी संचालन गरीएको कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिती सहितका निर्णय पुस्तिका लगायत दस्तावेजहरु सुरक्षीत साथ राख्ने ।	सामाजिक विकास शाखा/महिला बालबालिका शाखा	प्रप्रअ	सामाजिक विकास शाखा/महिला बालबालिका शाखा	२०८२ असार भित्र		

जानकी गाउँपालिका बाँके लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण विकास कार्ययोजना फागुन २०७८								
मूल शिर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
पूर्णङ्क	प्राप्ताङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
नीति ,कानून र योजना २०	४.५	१.१. आवधिक योजना, क्षेत्रगत योजना,मध्यमकालिन खर्च संरचना र वार्षिक योजनालाई लैससास मैत्री भए नभएको अध्ययन गर्ने र बनाउने	महिला बालबालिका शाखा, प्रप्रअ	कार्यपालिका	सबै शाखाहरु	२०७९ असार भित्र		√

		१.२. महिला पुरुष समविकास, लैंगिक परिक्षण तथा लैंगिक तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने गरी अलग्गै, ऐन, नीति, निर्देशिका र कार्यविधि तयार गर्ने	महिला बालबालिका शाखा,	कार्यपालिका	प्रप्रअ सबै शाखाहरु	२०७९ असार भित्र	✓	
		१.३ समुदायमा पनि समानकामको लागि महिला पुरुष विच समान ज्याला कायम गर्न स्थानीय श्रम ऐन तयार गरी लागु गर्ने	महिला बालबालिका शाखा,	कार्यपालिका	महिला बालबालिका शाखा,	२०७९ असार भित्र	✓	
		१.४. योजना तर्जुमाका ७ चरणलाई त्यसको भावना अनुरूप पालना गरी योजना तर्जुमा तथा बजेट तर्जुमा गर्ने र महिला तथा बञ्चितमा परेका वर्ग समुहका व्यक्तिहरुलाई अर्थपूर्ण सहभागिता गराउने	महिला बालबालिका शाखा,	कार्यपालिका	योजना शाखा, वडा कार्यालय	२०७९ ज्येष्ठ भित्र		✓
		१.५. दिविललाई स्थानीयकरण गर्दै लक्ष्य ५ लाई कार्यान्वयन गर्ने रणनीति तयार गर्ने	सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	महिला बालबालिका शाखा,	२०७९ ज्येष्ठ भित्र	✓	
		१.६ योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितमा परेका वर्गको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतालाई संबोधन गर्ने गरी कार्यक्रम बनाउने	योजना शाखा, वडा कार्यालय	योजना शाखा, वडा कार्यालय	योजना शाखा, वडा कार्यालय	२०७९ ज्येष्ठ भित्र		✓
		१.७. क्षमता विकास योजनालाई लैससास संवेदनशिल हुने गरि कार्यान्वयन गर्ने	प्रप्रअ	कार्यपालिका	प्रप्रअ	२०७९ असार भित्र	✓	
		१.८. लैससास नीति अनुसार महिला तथा बञ्चितमा परेको वर्ग, समूहहरुका लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी कार्यान्वयन गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	प्रप्रअ	२०७९ असार भित्र		✓
संस्थागत व्यवस्था २०	४.५	२.१. महिला तथा बञ्चितकरणमा परेका वर्ग समूहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारिहरुको क्षता विकास गर्न बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने	प्रप्रअ	कार्यपालिका	प्रशासन	२०७९ असार भित्र		✓
		२.२. लैससास शाखा स्थापना गरी TOR तयार गरी बजेट सहितको जिम्मेवारी दिने र आवश्यक कर्मचारीको व्यवस्था गर्ने	प्रप्रअ	कार्यपालिका	प्रशासन	२०७९ असार भित्र		✓
		२.३. बजेट, कार्यक्रम तथा नीतिहरु तर्जुमा पश्चात विशेष गरी महिला तथा बञ्चितमा परेका वर्गले बुझ्न र थाहा पाउन सक्ने गरी सार्वजनिक गर्ने	विषयगत शाखा, IT शाखा	प्रप्रअ	विषयगत शाखा, IT शाखा	२०७९ असार भित्र		✓
		२.४. हरेक वर्ष खण्डिकृत तथ्यांक अध्यावधिक गरी सार्वजनिक गर्ने र यसलाई बजेट तर्जुमाको आधार बनाउने	उपाध्यक्ष	कार्यपालिका	योजना शाखा	२०७९ असार भित्र		✓
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास २०	५	३.१. पालिकामा मानव संसाधन विकास शाखा स्थापना गरी TOR सहितको जिम्मेवारी दिने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	प्रशासन	२०७९ असार भित्र		✓

		३.२. वेईजिङ घोषणा पत्रका १२ प्रतिबद्धता, सिङ, १३२५, १८२० र बाल अधिकार महासन्धि सम्बन्धि अलग अलग विषयहरूमा जनप्रतिनिधि, कर्मचारी तथा लक्षित वर्गलाई तालिम सञ्चालन गर्ने ।	महिला बालबालिका शाखा,	कार्यपालिका	महिला बालबालिका शाखा,	२०७९ असार भित्र	✓	
		३.३. लैंगिक हिंसासम्बन्धी पालिका घोषणा गर्न रणनीति तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने	प्रप्रअ	कार्यपालिका	महिला बालबालिका शाखा,	२०७९ असार भित्र		✓
		३.४. महिला कानूनी शाक्षारता कार्यक्रम समुदायमा सञ्चालन गर्ने	महिला बालबालिका शाखा,	महिला बालबालिका शाखा,	महिला बालबालिका शाखा,, लेखा शाखा	२०७९ असार भित्र		✓
सेवा प्रवाह २०	६	३.१.पालिका भित्रका सबै सार्वजनिक भौतिक पूर्वाधारहरूलाई महिला, बाल तथा अपाङ्गमैत्री बनाउने गरी डिजाइन गर्ने ।	पूर्वाधार समिति, पूर्वाधार शाखा,	कार्यपालिका	पूर्वाधार शाखा, योजना शाखा	२०७९ असार भित्र		✓
		४.२.प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धि अलग्गै नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	स्वास्थ्य शाखा,	२०७९ असार भित्र		✓
		४.३.पालिका भित्रका सबै सरकारी सेवाका कार्यालयहरूमा स्तनपान कक्ष स्थापना गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	स्वास्थ्य शाखा,	२०७९ असार भित्र	✓	
		४.४.महिला, विपन्न तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजिकरण गर्ने ।	स्वास्थ्य शाखा,	प्रप्रअ	स्वास्थ्य शाखा,	२०७९ असार भित्र	✓	
		४.५.कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोरको उचित व्यवस्थापन गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा	प्रप्रअ	खानेपानी तथा सरसफाई, कृषी शाखा	२०७९ असार भित्र		✓
सुशासन तथा उत्तरदायित्व २०	५	५.१.पालिकाले दिने सेवा तथा सूविधाहरूमा सुशासन तथा महिला तथा सबै वञ्चितिकरणमा परेको वर्ग समूहको अधिकार सुनिश्चित हुने गरी सुशासन नीति तयार गरी लागू गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	प्रशासन	२०७९ असार भित्र	✓	
		५.२.पालिकाले सार्वजनिक गर्ने सबै सूचनाहरू स्थानीय भाषामा समेत प्रसारण गर्ने	प्रप्रअ	कार्यपालिका	प्रशासन, IT	२०७९ असार भित्र		✓
		५.३.महिला, बालबालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका वर्ग समूहको क्षमता, सचेतना विकासका लागि गरिएका कार्यक्रमहरूको हरेक आ.व.को अन्त्यमा प्रभाव अध्ययन गर्ने र सार्वजनिक गर्ने	महिला बालबालिका शाखा,	महिला बालबालिका शाखा,	महिला बालबालिका शाखा,, लेखा शाखा	२०७९ असार भित्र		✓
		५.४.पालिकाले कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग केन्द्रित सूचकहरूलाई पनि आधार लिने र त्यसको विस्तृत प्रतिवेदन तयार गर्ने ।	योजना शाखा	उपाध्यक्ष	योजना शाखा	२०७९ असार भित्र		✓

		५.५ लक्षित समूह समेतको उपस्थितिमा पालिकाको समिक्षा बैठक आयोजना गर्ने ।	विषयगत शाखा	कार्यपालिका	विषयगत शाखा	२०७९ असार भित्र		√
		५.६ सबै शाखा तथा इकाइहरूले वर्षभरिको कार्यक्रम र त्यसको उपलब्धिलाई लैससासको दृष्टिकोणले विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने	प्रप्रअ	प्रप्रअ	विषयगत शाखा	२०७९ असार भित्र		√

अनुसूचीहरु

अनुसूची: १. परिक्षण कार्यक्रमको फोटोहरु

[गूगल ड्रायिव को वेब लिन्क](#)

अनुसूची: २. परिक्षण कार्यक्रममा सहभागिहरुको विवरण

[गूगल ड्रायिव को वेब लिन्क](#)

अनुसूच

ी: ३

परीक्षण

का

प्रमाणह

रू

[गूगल ड्रायिव को वेब लिन्क](#)